

ՐԱՏՆՄԻՒՄ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 27, 1914.

Ն⁰ 13

ՄԻՒ ՏԷՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏԻ ՄԱՌՍՈՒՍԼԱՐ	
Իննիլ ղի Սալիպ	Յ. Գ. Գ. 297
Ա.ՀՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԷ	
Անեւ ֆորգեզինեկ Ինկիթերու	299
Միւսփրաք ալիյինեկ	300
Մեհեմեթ սինեանըն թեյաշը	300
Փարիզեկ սիյասի պիւ անայեթ	301
Ճափոնիանըն միւշֆիլաթը	302
ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ	
Էրմենիմե-Թիւրֆե միւնասեղեսի	ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ . . . 303
Պոյֆորաժ հափալլը մը	ՅՈՎԼ. ՔԶՆՅ. ԿԵՎԼԷՐԵԱՆ . . . 306
Աղլահ զուլմ ղի դասրսան միւնեզգեհի սիր	ՆԷՃԻՊ ԷՖ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ . . . 307
ՏԻՆԻ	
«Գար կիպի պեյազ»	Յ. Գ. Գ. 309
Տուա	310
ՄԻՒԹԷՆԷՎԼԻ	
Անսպար կտորիւրէր	Ն. Մ. ՄՈՍԽԶԵԱՆ ԷՖ. . . . 311
Փանաւնա գսւնալլ	312
Նեվշեհրեհն մեֆրուպ	ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՅԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ . . . 313
Հաւունիյե	ՅՐԹՆ. ԷՖ. ՄԱՆՈՒՇԱԿԵԱՆ . . . 314
Մալիւնաք փարչալարը	316
ՀԱՅԹԱ ԽԱՊԷՐԼԷՐԻ	316

ՆՈՒՍԷԻՍԻ 1 ՂՐԵ.

ՔԷՇԻՇԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

Բաճնկխաններն 1, 2, 3, 4 և 7 նստիչությամբ տիւքէնմիշ օլտուղունսան ան-
լէրտէն պիղէ խատէ կտէպիլլէնլէր օլուրսա փէք մէմնուն օլուրլը :

ՐԱՏԵՄԻՒՄ

ՏԻՆԻ, ՍԽԼԱԳԻ, ՓԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՀԻՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 27, 1914.

ՆՊ 13

ՊԵՆՏԻ ՄԱՒՍՈՒՍԼԱՐ

“ԻՆՃԻԼ ՎԷ ՍԱԼԻՊ”

Գաթօրիք քիլիսէսինէ մէնսուպ պիր րա-
հիպ օլուպ, նիհայէթ աին ի Իսլամը դապուլ
էթմիշ օլան Բիլտանի Ապաիւ Ահէտ Տալուս
նամ պիր դաթ պու կիւնլէրտէ պիրիսի «Ին-
ճիլ վէ Սալիպ» տիկէրի իսէ «Էսրարը իսէ-
վիյէ» սէրլէվնաուր ալթընտա իքի էսէր նէյր
էյլէմիշ աիր: «Էսրարը իսէվիյէ» պիրիմ «Իւշ
մի պիր մի», էսէր ի աճիլանէմիլդէ ճէվապ
օլմագ իւզրէ դալէմէ ալթնաւըրընը խտաիա էսի-
յօր իսէ տէ, հիւ օ մէսէլէյէ կիրիշմէյէրէք,
Աֆրիդատա պիր միաթնէր հիքեայէսի իլէ մէշ-
ղուլ օլույօր: Լաքին «Ինճիլ վէ Սալիպ» տէ
մուհարրիր ի միւմալիէյն Բրիսթիանլըղըն հա-
զիզի պիր աին օլմայըպ անճագ պիր թաղըմ
զէլալէթլէ տօլու պիր մէզհէպ օլտուղոնը
իսպաթա չալըյօր: Մուհարրիր ի միւմալիէյն
իլինտէ տօղմուլ վէ պէօյիւմիւշ օլտուղու աին
ալէյնինտէ էօյլէ չէտիտ պիր ղէյզ ու աստ-
վէթլէ թութուշմուշ տըր քի, հէր ֆուրսա-
թընը պուլտուղճա Բրիսթիանլըղ վէ Բրիս-
թիանլար ալէյնինտէ փէք հէրարէթի լիսան
գուլլանմաղա թէճրիպէ օլունմուշ տըր: Հաթթա
միւքէրրէրէն անլէրի «քէօփէք» վէ «խընդիր»,
կիպի նէզաքէթ խարիճինտէ թապիրաթլա
թալսիֆ էթմէյի իօշ կէօրմիւշ տիր: Պիզ էմի-
նիլ քի էսէր ի մէզքիւրիւ թէթէպպիւ էսէն
միւսաանտէքեար ֆիքրի միւթէֆէքքիր Միւս-
լիման պիրատէրլէրիմիլ աին միւպահասէսի
կիպի մուղատտէս պիր վաղիֆէտէ վէ աին ի

Իսլամը Եէհուալիէրէ վէ Բրիսթիանլարա «տին ի
հազիզի» վէ «Տին ի միւպին» տէյու թագտիմ
էթմէք սըրասընտա պու տէրէճէ նէզաքէթսիլ
վէ իսթիհզաքիարի թապիրաթ գուլլանլմասըն-
տան աօլայը տիլկիր օլմուշլար տըր: Վէ իւ-
միտ էտէրիլ քի Սպտ-իւլ Ահէտ Տալուս
էֆ. մէզքիւր էսէրին իքինճի թապընտա տահա
սաքին վէ միւթէտիլ պիր հիստտէն սէվզ օլու-
նարապ օ կիպի ֆըզրէլէրի թէրք էյլէր:

Մէզքիւր քիթապըն միւթալէտընտա նա-
զարը տիգգաթըմըղը ճէլպ էյլէյէն տիկէր պիր
խուսուս մուալլիմ ի միւմալիէյն ուսուլ վէ
մէսլէք ի թէֆսիրի օլմուշ տըր:

Միւմալիէյն ինճիլ վէ Թէվրաթը թէֆսիր
ու իզահ էթմէք պապընտա իթթիխազ էյլէ-
տիյի աիւթուր հա դալաիտին նէտէն իպա-
րէթ օլտուղունա պիր տէրէճէ ազլ էրտիրէմէ-
տիք: Մուհարրիր կէրէք ինճիլտէն կէրէք Թէվ-
րաթտան նիլէ զըթալար իսթիհհատ էտէրէք
անլէրին մանասընը իզահա սայ էտիյօր իսէ
տէ, օ վէրիլէն մանալարը օ ֆըզրէլէրտէ կէօր-
մէք իլինն էփէյի գուլվէթլի կէօզլիւքլէր լա-
զըմ կէլիյօր: Մէսէլա, էֆէնտիմիլին վազըն-
տաքի չու հանի, «Մուղատտէս նէսնէյի քէլպ-
լէրէ վէրմէյինիլ վէ ինճուլէրինիլ խընդիրլէ-
րին էօնիւնէ աթմայընըլ», այլէթինի պինթ ի
Մէլէքիւթիւ հանի Իսլամ գըզլարընը Բրիս-
թիանլարա վէրմէմէք մանասընտա թէֆսիր
էթմէք, հախօտ, Դանիէլ փէյլամպէրին քի-
թապը պապ. 7. 9. 10 տա, «Թախթլար գու-
րուլտու», թապիրինի «Տիվան դուրուլտու»
տէյէ թէրճէմէ վէ «Տիվանը» տա ճիւն տէյէ
թէֆսիր էտիւլ, պու աինին տէ տին ի Իսլամ

օլտուղունը օ այլթլերտէն չըգարմագ քիմ-
սէնին աղլընտան կէշմէդ: Քէզալիք Մէլայի-
քէնին թէրէննիւմիւնին (Ղուկ. 2. 14.) «Նէր
իւզէրինտէ սէլամէթ» ճիւմիէսինտէ «Իսլամ» վէ
«Աստմէրտէ հիւսն ի րիզա» մըսրաբնտա՝ «Ան-
մէա» թապիրինի կէօրմէք ֆիլվագը շայան ը հայ-
րէթ քէշֆլէր տիրլէր: Հէփ պու մանալար ֆէնն
ի թէֆսիրին հանկը գաիտէսիյլէ մէզքիւր այլթ-
լէրտէն չըգարըլըյօր, անլայամաորգ: Պիղիմ
պիլտիլիմիզէ կէօրէ պիր թանրիրաթըն թէֆ-
սիր ու իզահը օ ֆըզրայը թագրիր եա թէպ-
լիդ էտէնին ասլ ֆիքրինի անլայըպ անը տահա
սատէ պիր եօլտա իֆատէ էթմէքիւրքտէն իպա-
րէթ տիր: Պու իտէ օ ֆըզրէտէ գուլլանըլան
քէլիմէլէրին մուհարրիրին վէ գարիյուն էյա-
մընտա իսթիմալ օլունաուգլարը մանայը քէշֆ
էթմէքլէ վէ մուհարրիրին մագսէտ վէ հայաթ ը
րուհիյնսինէ վագըֆ օլմագլա վէ սիյադ ու
սիպագը թէֆթիւ էթմէքլէ միւմֆին օլտուր:
Լաքին Ապաիւլ Անէա Տաւուա էֆ հին մէս-
լէյի պու տէյիլ տէյու կէօրիննիյօր: Անըն ֆիք-
րինտէ պագը թէսաւվուրլար վար, անլէրի
Ինճիլտէ վէ Թէվրաթտա կէօրիւպ կէօսթէր-
մէք իսթէյօր, պինալն ալէյհ նէ օլուրսա օլ-
տուն օ նէթիճէլէրի իսթիւրաճ էթմէքլէյէ սայ
էալիյօր: Պունըն նէթիճէսի իտէ թէֆսիր տէյիլ,
անճագ թէէվլի օլուր: «Ինճիլ վէ Թէվրաթ
նա՞սըլ թէէվլի էտիլէպլիլիւր», սիւալ պու տէ-
յիլ, անճագ. «Ինճիլ վէ Թէվրաթ մուհարրիր-
լէրի նէ տէմէք իսթէտիլէր», ասլ մէսէլէ պու
տըր:

Լաքին պիղիմ մագսէտիմիդ «Ինճիլ վէ
Սալիպ» տէքի ճիւմիէ թէֆսիր ու իզահարըն
եանըլընը կէօսթէրմէք օլմայուպ, անճագ
միւրատըմըլ մէզքիւր քիթապուաքի իւշ պէլլի
վէ էսասի մէվզուլէրի էլէ սլարագ անլէր
հազգընտա միւլէլլիֆին ֆիքրինի պէյան վէ
օ իսուսուսլարճա պիղիմ էֆքեարըմըլը իզահ
էթմէք տիր: Պու մէվզուլէր շունլար տըր.
հանի,

1. Ինճիլ նէ՞ տիր,
2. Մէլէքիւթ Ուլլահ նէ՞ տիր,
3. Իրատէթ Ուլլահ նէ՞ տիր:

Պու սիւալարա Ապաիւլ Անէա Տաւուա է-
ֆէնտի շու տուրէթլէ ճէվապ վէրիյօր, Մու-
հարրիր ի միւմաիլէյհ էվվէլա Ահա ը ճէտիտ
թէսմիյէ օլունան քիթապը էլէ ալըպ անտէքի
տէօրթ Ինճիլլէրին հագիղի Ինճիլ օլմատըլընը
անճագ անլէրին Մէսիին թէպլիւր էթտիյիԻնճիլէ

տաիր տէօրթ մէվիզէ իտիյինի վէ տիլէր
գըսալարըն իտէ րէսուլլարըն թէֆսիր ու ի-
զահարընտան իպարէթ օլտուղարընը պէյան
էթտիքտէն սօնրա, կէրէք պու Ինճիլլէրին,
կէրէքտէ րիսալէլէրին Մէսիին հագիղի Ին-
ճիլլէրտէն տէյիլ, անճագ անըն թանրիֆ է-
տիրմիշ պիր չէքլ ու հէյէթտէ իֆատէսինտէն
իպարէթ օլտուղունու իտաիա էալիյօր: Մէսի-
հին Ինճիլլէրին հագիղի մէվզուր իտէ իւմմէթ ի
Մուսէվիյէ իրշատ վէ իսլահ էտէրէք տին ի
Մուսէվիյէյէ եէնի պիր րուհ վէրմէքտէն ի-
պարէթ իտի: Մէսիին կէրէք թալիմա-
թընտա վէ կէրէք շալիրալէրինէ էօյրլէթտիյի
տուտա Մէլէքիւթ Ուլլահտան վէ Իրատէթ
Ուլլահտան պահա էտիրմիշ տիր: «Մէլէքիւ-
թիւն կէլսին վէ իրատէթին օլտուն»: Վէ
իշթէ պու «Մէլէքիւթ» տին ի Իսլամ վէ պու
«Իրատէթ Ուլլահ» Գուրան տըր: Մէսիի քի-
թապ չէքլինտէ տէյիլ, անճագ չիֆանի օլա-
րագ քէլամը Ինճիլ թալիմ էթտի իտէ տէ,
շալիրալէրի ծոուն ֆիքրինի անլայամալար
վէ պունտա Մէսիին զայէսի Մէլէքիւթ
Ուլլահ իտի: Պիր տին եա քիլիտէ թէէսիս
էթմէք օլմայուպ, անճագ Մէլէքիւթ Ուլլահըն
վիւրուտընա հէր քէսի հազըրլամագ իտի:

«Մէլէքիւթ Ուլլահըն ուրթէթի իտէ՝ պիւա
թէֆրիքի ճինա վէ ուրգ՝ նէվի պէշէրի մա-
նէվի պիր ուսուվվէթտէ րէվապըթ ը գաւիլ-
յէի տինիյէ իլէ րապթ վէ թէվլիտ վէ մատ-
տի պիր իթթիհատտա հիսսիյաթ ը տինիյէ իլէ
պէրապէր մէնաֆի ի միւլթէրիքէ ի հագիղիյէ
սէվզիյէ պիրլէշտիրմէք մագսէտիյլէ պէյն էլ
միլէլտէն միւթէշէքիլ պիր իւմմէթ ի վահի-
տէտէն իպարէթ օլմայըլը տըր: Պու Մէլէ-
քիւթիւն սահիպի Ալլահ տըր վէ պու մէլէ-
քիւթիւն տիւսթուրը վէ գանունը էսասիսի
տէ «Քէլամ» տըր վէ «Քէլամը Մէլէքիւթ
Ուլլահ պիր ուսուվվէթ ի մանէվիյէ իլէ իթ»
թիհատը մատաիյէյի էմը էտէր»:

Պու Մէլէքիւթ վէ Քէլամ Նէհուտիյէթ տէ-
յիլ տիր, զիրա անլէր Երուսաղէմի վէ Շա-
րաթը Մէլէքիւթ Ուլլահըն մէրքէղի սայար-
լար: Մէլէքիւթ Ուլլահ նասրանիյէթ (Քրիսթի-
յանըլ) տէ տէյիլ տիր, զիրա Քրիսթիյանըլըն
պանիսի Ալլահ տէյիլ տիր: Քրիսթիյանըլար
Ալլահտան մատա պիր տէ Օղուլ վէ Բուհ
իւլ Գուտա դապուլ էալիյօրլար: Քէզալիք Մէ-
սիստէն սօնրա Քրիսթիյանըլը թէէսիս էտէն
Պօղոս՝ Բօմալըլար վէ Ղալաթիալըլար րիսալէ-

սինոդէ հէմ չէրիաթը հէմ իրենանը ինքեար էթտիյի իչինն վաղ էթտիյի տին՝ Մէլէքիւթ Ուլահ օլաւաղ :

Քրիստիւնի աէ մուայնէ էթոէք կէօրէ-ճէյիզ քի անդէր աէ Մէլէքիւթ Ուլահն մի-յալընա մուվաֆքդ աէյիլէր տիր :

«Տին» թապիրի, մուհարրիրին զանննճա, «Տիվան» քէյիմէսի իլէ աշն՝ օլուպ, Տանիէլ 7ճի պապտաքի թարիֆաէն պունու իսպաթ էթմէյէ չալըչըր վէ չու նէթիճէյէ կէլիր քի, «Տիվան դուրուլուտ վէ քիվապլար աչըլուր» գաղղյէտինաէն տին ի հաղղիյինն իսլամ վէ քիթապընըն Գուրան օլուտղու գապուլ օլուն-մալը տիր :

Քրիսթիյանըղըն Մէլէքիւթ Ուլահն տա-խիլինաէ պուլունմաաղընա գաթի աէլիլէ-րինաէն պիրիսի աէ չու ալըր քի, «Իսէվի-յէթին էտեանը միւչըրքէտէն [եանի Ալանա չէրիք զօան աինյէրտէն] օլաուղու մաէլէսէֆ ինքեար օլունաւաղ պիր հաղղաթ ալըր :

Վէ լալին իսլամ չէրաթի ի էոստիյէյէ մու-վաֆքդ օլաուղու իչինն հաղղաթէն Մէլէքիւթ Ուլահն տըր, զիրա օ Ալլահնն թէէսի էթտիյի տին օլուպ անտէ հէմ հաքիւթիյէթ հէմ իթ-թիհաա, հէմ աէ տիւսթուր եանի Գուրան վար տըր : Քրիսթիյանլար պիր չօգ ֆորդա-լարա թաղսիմ օլունմուչ իքէն, իսլամիյէթ ճիւմէ միլլէթիյի վէ ուրղալը պիր ուիւուվ-վէթէ րապթ էթմիչ օլարազ անդէրի հէփ պի-րպիրիւրիյէն գարաաչլար էյլէմիչ տիր : Օնյար հէփ պիր իսպիֆին նուֆուղու թաշթընաա պիր Գուրան իլէ եէմին էաէրէք պիր չէրիաթ-լա խաարէ օլունուրլար :

Շու հալաա Ինճիլ Իսէվիյէթին (Քրիս-թիյանըղըն) ագաթանի եիւզաէ լաագէլլ աօգսան պէչինի թէնղիլ էտէր պիր քէլամը իլահի աիւր քի Մէսի՝ էֆէնտիմիզ չիֆահէն վաղ վէ իլան պուլուրսուլար : Ինճիլին մադ-սուա վէ դայէսի իսէ «Իսլամ» վէ «Ահմէտ» տիր : չէօյլէ քի, Մէլէքիւթ Ուլահն հաղղա-թէն տին ի իսլամ վէ Քէլամ Ուլահն հաղղա-թէն Գուրանը մէճիա տիր :

Իչթէ «Ինճիլ վէ Սալիպ» քիթապը մէզ-քիւր սիւալլարա պու հօրաա ճէվապ վէրիյօր :

Կէլէճէք պէնտիմիլտէ մէզքիւր մէսէլէլէրի պիր ազ աա պիղիմ նօպթա ի նաղարըմըտան միթալէա էաէճէյիզ :

Յ. Գ. Գ.

ԱՀՎԱԼԸ ՀԱՅՔՐԷ

Անհմ ֆօրֆեպիւնէ Ինկիլթերա.— Հէր նէ գաաար հալըր հաղըրաա Ղարպի Արապիսթան, Սիւրիա վէ Ըրազ նիսպէթէն բահաթ իսէ աէ, էլ Հասաա սնարչի իչինաէ օլուպ սօն վազթիւրաա Օամանը հիւքիւմէթինին նուֆուղ վէ փրէսթիփի օրաաա սայքի թէմամէն զալլ օլմուչ տըր : Շաթ-իւլ-Արապ վէ Պարաթ նէհրինին ճէնուպի հալալիսինաէ, աշվալ էլհասաան փէք աղ ֆարգը տըր : Սօն զիքը էթտիյիմիզ մահալլա-րըն հայը՝ Պապը Այինին աիդղաթընը ճէլպ էթմիչ վէ անլաչըլաղընա կէօրէ պու հալ-լարա իրիթամ վէրմէք իչինն ճիտաթ թէչէպպիւ-սաթսա պուլունմաղա աղմ էթմիչ տիր : Ճիտաթ թէչէպպիւսաթսա պուլունմազ իչինն վազթ ֆէվթ էթմէք, չիւպէսիզ Օամանը իմիէրաթօր-լուղունու մէնաֆիինէ մուվաֆքդ աէյիլ տիր : Պարաա մուխապիրիմիզաէն ալաղըմըզ պիր մ,քթուպա կէօրէ, մէզքիւր հալալի սայքի անարչի իչինաէ աշնիլէճէք պիր հալաա տըր : Պու սէպէպաէն Թիւրք հիւքիւմէթինին գա-նուն վէ առայիլ իաաէ էթմէք իչինն թէվէս-սիւլ էաէճէյի հէր պիր վասըթա՝ օրաա պու-լունան Ինկիլիլէր թարաֆընաան էլ ճան ու տիլ թաղտիր օլունաճաղ տըր : Ֆիլհաղղա, Աճէմ քէօրֆէզինաէ պիղիմ մէվգիմիզի վէ Շաթ-իւլ-Արապաա օլան մէնաֆի վէ մէսու-լիյէթիմիզի փիյլ ի նաղարա ալըրսազ, օրաա պուլունան չու հային միւմքին մէրթէպէ սէ-րիյն իղալէ օլունմաաղընն պիղիմ նամուս վէ հայսիյէթիմիզ իպթիզաարնաան օլաուղունու անլայապիլիլիզ : Ֆապաթ մաէթթէնսիւֆ կէ-րէք Շաթ-իւլ-Արապաա վէ կէրէք ճէնուպի Աճէմիսթանաա չու սօն օն սէնէ գարֆընաա պիղիմ փրէսթիփիմիզ՝ հիսս օլունուր տէրէ-ճէտէ թէնապուղ էթմիչ տիր : Եալընըզ Թիւրք թօփրաղընը նաղարը իթիպարա ալսաղ, ան-ճազ օթուղ Ինկիլիլ թէպաաաղ պուլունան Պարաաաա, սօն օն իքի աչ գարֆընաա, Ին-կիլիլէր ալէչինաէ օն իքի սըրգէթ վէ սոյմա վէ պիր գաթլ ֆիլիլ իրթիքապ օլուն-մուչ օլմաոը՝ պու աէտիլիմիզի փէք կիւզէլ իսպաթ էտիյօր : Կէրէք Թիւրք թօփրաղընաա եսչպան Արապար վէ կէրէք ճէնուպի Աճէ-միսթանաա սաքին օլան աչիլէթլէր՝ Ինկիլի-զին պիր էնէմիյէթի օլմաաղը ֆիքրինաէ պուլունաուղլարը աչրգաան ալըղա անլաչը-լըյօր : Պարաաա վափօրաա խուսուսի օտա-

սընտա Արապլար թարափընտան կիճէլէյին սո-
յուղուպ սօնրա տա գաթլ ոլունան Գափաան
Պըթրր Ուօրթ՝ վագըասը՝ օրտա պուղունան
Խնկիլիզէր իւզէրինէ փէք ֆէնա պիր թէէսիր
պրագմը տըր։ Պասրատա ոլտուղու կիպի
պիւթիւն Թիւրքիատա եաշայան Խնկիլիզէր,
կիթտիքճէ չու թասավղուրա կէլիօրլար քի՝
Խնկիլթէրրա հիւքիւմէթի Թիւրքիատա պու-
լունան թէպասսընը հիւայէ էթմէյօր։ Էկէր
Խնկիլթէրրանըն չու մէսլէք ի սագիմինի՝ աշնի
հատիսէլէր էանասընտա տիկէր պաղը աէվէթ-
լէրին քէսիք վէ գուվէթլի հարաքէթլէրի իլէ
մուգայէսէ էտէրսէքնէ՝ էլիւ պիր թէգասա կէօ-
րիւրիւզ։ Արգուսուղ՝ Օսմանլը իմիէրաթօրլուղը-
նըն վէ էկէր միւմքին իսէ Աճէմիսթանըն թէմա-
միլէթի միւքիլէսինի մուհաֆազա էթմէք տիր։
Փագաթ աշնի զէմանտա, միլլի հայսլէթ վէ
փրէսթիթիմիլի տախի մուհաֆազա էթմէք
մէճպուրիլէթինտէ պուղունտուղուսուղու ու-
նութմամալընը։ Փագաթ չիմտիքի սիյասէթի-
միլի տէվամ էաէրսէք, պու իքիտինի տախի
զայ էաէճէյիլ։ Խնկիլիզ թապասսը ալէյհիտտէ
թէճավուղաթտա պուղունան հայտուտլար վէ
ճանիլէր տէրտէսթ ոլունմալը տըրլար։ Պաս-
րատա պիր միւմրիմ Արապ ոլտուղունտա անը
տէրտէսթ էթմէնին միւքիլաթընը վէ հէր չէ-
յին անըն լէյհիտտէ կէօրիւնտիւլիւնիւ թագաիր
էտէրիզ։ Փագաթ էկէր հիւքիւմէթ թագիւզ
օլունուրսա, ճանիլէրի տէրտէսթ էաէպիլէճէ-
յինէ էմինիլ։ Վէ էկէր պու թագիւզ լագըմտա
անը թաթպիզ էթմէքտէ ասլա թէրէստիւտ
էթմէմէլիլիլ։ Պէրէքէթ վէրսին քի պէօյլէ
պիր թագիւզի սուսուլէթ իլէ իճրա էաէպիլի-
րիլ, զիրա Աճէմ քէօրֆէգինտէ օլան իքիթօի
չէքէրլէրիմիլաէն պիրիսի Պասրա իմանընտա
պուղունուլօր։ Փագաթ իւմիտ էտիրիլ քի պու
կիպի ֆէվզէլատէ վէստիթէ միւրաճէաթ էթ-
մէյէ մէճպուր օլմայըլ։ Թիւրք հիւքիւմէթի-
նին Պասրա վիլայէթինտէ նուֆուզունու գը-
րան հարէքէթլէրտէն իճթինապ օլունմասընը
արզու էտէրիլ։ Զիրա Պագտատա վէ Պասրատա
պուղունան էվրօփալըլար, պիր Արապ իտարէ-
սինին թէէստիւսիւնաէն իսէ, Թիւրք հիւքիւ-
մէթինին թագվիլէ օլունմասընը թէրճիհ էտէր-
լէր։ Իսթանպօլ՝ Պասրատա սէօգիւնիւ եիւ-
րիւթմէյէ ճիտտէն ազմ էթմիլ կէօրիւնիլօր։
Շու հալտա պիզիմ ետիաճաղըմըլ չէյ՝ Խնկի-
լիզ թապասսընը հիւայէսէ պուսուր էթմէմէք
իչիւն մահալլի մէմուրյարընա թէնպիհաթ ր
չէտիտէ վէրմէք լիւզիւմիւնիւ Պապը Ալիյիլէ
իսասա էթմէք տիր։

(Նիյր Իսթան իճմալէն)

Միւսֆիւսապ ալէյիլիսէ.— Էվրօփա տա միւս-
քիրաթ ալէյիլիտէ գուվէթլի պիր ճէրէյան
հիսս օլունմագտա տիր։ Ալմանիատա պիրա
իսթիմալը թէնէզգիւլ էթմէքտէ տիր վէ հաթ-
թա իթալիա վէ Ֆրանստտա ալմանի գաճվէ-
լանէլէրտէ միւսքիրաթըն իսթիւնալընը թան-
տիտ էթմէյէ չալըլըլօր։ Վէ պունուէն էն
գուվէթլի վասթիտոր թանիմ ու թէրպիլէ
օլտուղու իչիւն մէքթէպլէրտէ միւթէնէվլի
թարիզլէրլէ միւսքիրաթ ալէյիլիտէ հիսսիյաթ
ուլանտորըլմագտա տիր։ Ալմաթիւտա մէք-
թէպլէրտէ միւսքիրաթ ալէյիլիտէ չոճուղարա
սէօյլէմէք եանագ իքն պիլէ, մուալլիմէր
էնվաթ թարիզլէրլէ չալըլալէրի անտէն հա-
զէր էթտիրիյօրլար։ Մուալլիմին պիրիսի, իմի
հիսսապ տէրսինտէ չալըլալէրէ չէօյլէ պիր
սիւալ վէրիւ, «Պիր տաէմ միւսքիրաթա կիւն-
տէ 30 ֆուղէր (... փարա) սարֆ էաէր, էօյլէ
իսէ պիր այտա, պիր սէնէաէ, վէ զայրինա
նէ՝ գատար սարֆ էաիյօր։ Պու ատէմ պու
մէպլաղը հըֆզ էլլէսէ իտի, զա՞ սէնէաէն
քէնտի պալընա պիր իչ սահիպի օլուրտը վէ
ստիրէ»։ Չոճուղար պիր գալ կիւն պու մէ-
սէլէ իլէ մէշղուլ օլտուղտան սօնրա, միւս-
քիրաթ ալէյիլիտէ էօյլէ պիր զագապ վէ նէֆ-
րէթ հիսսիլլէ սօլտուղար քի, եօլտաթի մէյ-
լանէլէրի թաչլամագ իսթէտիլէր։ Պունտան
մատա ֆէնի իսալէլիլ վէ իսարիթալար տա
թապ էտիլ էհալի արասընտա տաղընըլօր-
լար։ Պունարտա միւսքիրաթըն իլթիւաատի
վէ թըպպի նօլթա ի նագարտան մագարաթ-
լարը թարիֆ վէ իզան օլունուր։ Իսթէլիլէր
հպսինք նամ իչկիւնին իսթիմալընը րէսմէն մէն
էլլէմիլլէր։ Ֆրանսորդ օրտուստունտա մէն ի
միւսքիրաթ իչիւն սայ ու զայրէթ էաիլմէք-
տէ վէ Ալմանիա ոստիայիսթլէրի պու պապտա
չալըլմաշլըլը մագսէտլէրինէ մուվաֆըգ պիր
մէսլէք սէյու թանըմըլար տըր։

Մհսէնի սիւնեանըն քիւլը.— Էվրօփա էօյլէ
պիր հալէթ ի բուհիլլէտէ պուղունուլօր քի,
զայէթ էնէմիլլէթսիլ սէպէպլէրտէն տօլալը
միլլէթլէր պէօյլէք իլէլալ վէ էնտիլլէլլէ ալթ
իւսթ օլուլօրլար։ Մէաէնի տիւնեատա ֆէրտ-
լէրին ալագաղը նիզամ վէ գալալիտ իլէ ի-
տարէ օլունտուղունտան միւվազէնէ էփէյիճէ
պուղունմուլ իսէ տէ, միլլէթլէրին ալագասըն-
տա քէյթի ունտուր հալա մէվճուտ օլուպ,

հէր օլուր օլմագ վազըա իլէ ահէնկ պօզու-
լույօր: Պու պիր իքի հաֆթատան պէրու
Բուսիանըն ասքէրի հարաքէթլէրի Ալմանիա
վէ Ավսթրիատա պէօյիւք հէյէճանը մուճիպ
օլտու: Պու էսրարէնկիլ հարաքէթլէրին սէ-
պէպի քիմ, պունլարտան իսթիֆատէ էտէ-
ճէք օլանլար քիմլէր տիր, քիմսէ պիլմէյօր:
Վագաա Բուսիա՝ տօնանմադըն արթըրլըյօր,
օրտու վէ գալալար իչիւն եէնի սիւահլար թէ-
տարիք էտիլիյօր, հարպ նօզթա ի նազարընտան
էհէմիլլէթի հարպ օլան եօլլար եափտըրլըյօր,
լաքին պիր ճիհէթտէն պունլար թէլաչա սէ-
պէպ օլաճագ շէյլէր տէյիլ տիր, զիրա տիկէր
տէվլէթլէր տէ աչնի շէյլէրի եափըյօրլար:
Լաքին պիր շէյ վար քի, էվրօփատա շոյի-
նիսըլէր վէ միլիթերիսըլէր տալիմա քէնաի մէվ-
գիլէրինի թահքիմ էթմէք իչիւն հէր օլուր
օլմագ շէյտէն պիր իլմէք ուճու պուլուպ է-
հալիյի թէշվիլ վէ թահրիք էթմէյէ վէ մէմ-
լէքէթլէրինտէ օրտու վէ տօնանմա իչիւն
թախսիսաթ էլտէ էթմէյէ չալըյօրլար: Փրան-
սա միւտտէթ ի ասքէրիյէյի 3 սէնէյէ գալտըր-
մագ իսթէաիլինտէ, Ալմանիա պունու Ալսաս-
Լօրէն իչիւն հազըրլըգ տէյու թէլագըր էտիպ
Ջապէրն հատիսէսինի մէյտանա չըգարտը:
Բուսիանըն պազը հարաքէթլէրինտէն Շուէտ
էնտիյէ էյլէտի, չիմտի տէ Բուսիանըն մուա-
մէլէսի Ալմանիայը էնտիյէ իչինէ պրագմը
աըր: 1909տա Պօսնա-Հէրսէք մէսէլէսինտէ
Ավսթրիա վէ Ալմանիանըն Բուսիայը զաֆլէ-
թէ կէթիրիպ, անը տարա տիւչիւրտիւքլէրինի
Բուսիա ունութմամը աըր: Վէ Բուսիանըն
արգասընտա Փրանսանըն փարաըր պուլուն-
տուգճա, Բուսիա տա չիմտի մէղքիւր իքի
տէվլէթլէրի սիյասէթլէն օլմագսա պիլէ ագալի
իգթիսատէն թագիլիգ էտէպիլէճէք տիր: Շու
տա սահիհ տիր քի, Բուսիա պու սօն սէնէլէր-
տէ քէնտի քէնտինի պուլուպ էվրօփանըն
պէյն էտ տիւվէլ մէսէլէլէրինտէ երնէ էվ-
վէլքի կիպի բէյի հիսապա սլընաճագ պիր մէվ-
գիլէ կէլմիշ տիր: Իմտի չու պիւհրան վէ թէ-
լաչըն արգասընտա պիր էվրօփա մուհարէպէսի
մէմուլ տէյիլ իսէ տէ, չու հալլար տա խօշ
հալլար տէյիլ տիր: Պինանէն ալէյհ տէվլէթլէր
Լօնտրա դօնֆէրանսը կիպի տէվամի պիր մէհ-
քէմէ իհտաս էթսէլէր էյի օլուր:

Նէյընտան մուգթէպէս

Փարիզէն սիյասի պիր ճիւնայէր.— Փրան-
սանըն մէվլի ի իգթիտարտա պուլունան չիմ-
տիլի գապինէսինին էն հաֆըր պիմաըր վէ
Մալիյէ նազըրը օլան Մ. Գալլեօնըն գէվճէսի
Մատամ Ժօղէֆ Գալլօ, գէվճի ալէյհինտէ շէ-
տիա մուհաճէմաթը գալէմիլլէտէ պուլունան
Ֆիլիարօ զաղէթասը միւտիրի Մ. Գալմէթի,
մէրգումուն իտարէխանէսինտէ իւլ Պրաունինկ
դուրչունուլլէ գաթլ էյլէմիշ տիր: Պու հա-
տիսէ՝ սիյասի էհէմիլլէթլին մէպնի Փրանսա-
տա փէք պէօյիւք պիր հէյէճանը մուճիպ շէ-
մուլ վէ իշպու թէէսիրաթ պիւթիւն էվրօփա
մաթպուլաթընա աքս էթմիշ տիր: Ֆիլիարօ
զաղէթասը միւտիրի Մ. Գալմէթ էվիլլի միւտ-
տէթտէն պէրու մալիյէ նազըրը Մ. Գալլօ ա-
լէյհինտէ շէտիտ պէնտլէր նէյըր էթմէքտէ իտի:
Մ. Գալլօ տախի պունլարը երնէ զաղէթալար-
տա թէքըիպ էթմէքտէ իտի: Մատամ Գալլօյը
պու ճինայէթի իյգա էթմէյէ սէվլ էտէն սէ-
պէպ՝ անլաչըտըղընա կէօրէ իքի տիր: Պիրի՝
քէնտինին հէր վէճիլէ նամուսու ատա էթ-
տիյի գէվճինէ պու կիպի նահագգ մուհաճէ-
մաթըն իճրա օլունմասը վէ պունա գարը
գանունէն պիր շէյ եափըմամասը, իքինճիսի՝
մէղպուրէ էվլէլքի զօճասընըն գէվճէսի իքէն
Մ. Գալլօ իլէ պիր թագըմ մէքթուպլար թէա-
թի էթմիշ իտի: Մ. Գալմէթ պունլարտան
պազըսըն պիր եօլ իլէ էլէ կէչիւրմիշ վէ Մ.
Գալլօ ալէյհինտէ պիր տէլիլ օլմագ իւզրէ
նէյըր էթմէյէ հազըրլանըյօր իմիշ: Իշթէ մէղ-
պուրէնին նամուսունա թէալլիւգ էտէն պու
մէքթուպուն նէյըր օլունմասընը մէն էթմէք
իչիւն Մատամ Գալլօ քէնտինէ էն գրաս
պիր թարիգ ատա էտէրէք Մ. Գալմէթի
գաթլ էթմիշ տիր: Մատամ Գալլօ 40 եաչըն-
տա կիւղէլ սիմալը պիր գատըն օլուպ էլ-
նէվմ Ս. Լազար հապսիանէսինտէ պուլուն-
մագտա տըր: Ճինայէթին սիյասի նէթիճէլէ-
րինէ կէլինտիքտէ, էվլէլ էմրտէ Մ. Գալլօ
գապինէյէ իսթիֆպսընը վէրմիշ տիր: Հաթթա
գապինէնին տախի իսթիֆա էտէճէյի սէօյլէն-
տի իսէ տէ, պու թէհագգուգ էթմէտի: Պու
ճինայէթ մէվլի ի իգթիտարտա պուլունան
Բախիլայ ֆըրգասընըն մէվլիլինի փէք զաթի-
լէթմիշ տիր: Խուսուսա էսիւմիւղալէքի Մա-
յիստէ Փրանսատա իճրա էտիլէճէք ինթիսա-
պաթը ումուսիլլէյէ տախի մուհիմ պիր թէէ-
սիր իճրա էտէճէք տիր: Փարիզին հէր թա-
րաֆընտա Գրալիյէթ թարաֆտարլարը Մ.

Գալլոս վէ չիմտիքի գապինէ ալեյհինէ չիտ-
աէթլի նիւմայիւլէրաւ պուլունմուշ արըլար :
Մ. Գալմէթին ճէնագէսինին տէֆնինաւն սոն-
րա էհալի իլէ փօլիսլէր արասընտա պիր միւ-
սատէմէ վուգու պուլունմուշ վէ իրի թարաֆտան
տախի միւթէատտիտ մէճըուհ վէ մագթուլլար
օլմուշ տըր : Սիյասի նէթիճէլէրի արասընտա
շայան ը տիգգաթ պիր խուսուս սա , Ֆրանսա
ճիւմուրիյէթինին թահթ ր թէհլիքէտէ պու-
լունմասը տըր : Գրալիյէթ թարաֆտարլարը
պու ֆուրսաթտան պիլ իսթիֆատէ պիր հա-
րաքէթ մէյտանա կէթիրմէյէ չալըշըօրլար :
Մատամ Գալլոս ղէվճինին տալասընա խըտմէթ
էթմէք մագէտիլլէ իրթիքեապ էթտիյի չու
ճինայէթլէ , անըն տալասընը էն միւշքիլ
պիր մէվզիյէ սօգուուգտան մատա , անըն հա-
յաթ ը սիյասիյէսինի սայքի մահվ էթմիշ տիր :
Ֆիլիսո ղագէթասը խտարէլսանէսինտէ Մատամ
Գալլոսըն Մ. Գալմէթի ղաթիլ էթմէսի ագա-
պինտէ : Մ. Գալլոս ալէյհինտէ մագթուլուն
ճիգտանընտա պուլունման վէսալի օրթատան
ղախ օլմուշ տըր : Պունու տախի Մատամ
Գալլոսըն սօսթլարը օրթատան ղալսըրտը
աէնիլիյօր : Մատամ Գալլոս չիմտի թահթ ը
իսթինթագտա պուլունույօր : Գըղը Մատամ-
ղէլ Գլարէթ հապսխանէյէ ղիյարէթէ կիթմիշ
վէ պիր սաաթ գատար վաղը օլան միւլագաթ
էնասընտա Մատամ Գալլոս հիշ պիր հէյէճան
էսէրի կէօսթէրմէյիպ տախի սօղուգ ղանլը-
լըղընը մուհաֆաղա էթմիշ տիր : Պաղըլար
քէնտինէ հապսխանէյէ չիշէք կէօնտէրմիշէր
իտէ տէ , հապսխանէ իտարէսի միւսաատէ էթ-
մէմիշ տիր : Քէզա , Մ. Գալլոս տախի հապս-
խանէյէ կիտէրէք ղէվճէսինի ղիյարէթ էթմիշ
տիր :

Ճափօնիսըն միւշֆիլարը.— Թէսլիհաթ ը
Պահրիյէ մէսէլէսի՝ չու կիւնլէրտէ Ճափօնիատա
տախիլի պիր պուհրան թէվլիտ էթմիշ տիր :
Ճափօնիա մէճիտի վիւքէլասընըն կէլ սէնէ-
նին պիւտճէսինտէ Թէսլիհաթ ը պահրիյէ իչին
թային էթտիյի թախսիտաթընտան Ճափօնիա
փարլամէնթօսընտա 3,000,000 ինկ . լիրասը
թէնզիլ օլունտու : Պիւտճէ մէճիտի Այանա
կիթտիլինտէ 4,000,000 ինկ . լիրասը տա օ
թէնզիլ էթտի : Պունտան մատա , տախի «Տօ-
նանմա սէրմայէսի» հալինտէ հիւքիւմէթին
թէքլիֆ էթտիյի 4,600,000 ինկ . լիրասը թախ-

սիտաթ՝ կէրէք մէպուսան վէ կէրէք սյան
մէճլիսլէրինտէն րէտտ օլունուպ մէգքիւր մէպ-
լաղ տախիլի սէնաաթլարըն թէշիլգինէ հասր
օլունմուշ տըր : Պու սոն խուսուստա կէրէք
այան վէ կէրէք մէպուսան միւթթէֆիգ տիր-
լէր : Փաղաթ , թէսլիհաթ ը պահրիյէ թախսի-
տաթընը 4,000,000 լիրա տահա թէնզիլ օլուն-
մասընա մէճիտի մէպուսան րաղի տէյիլ տիր :
Պինաէնալէյհ պու երւգտէն մէպուսան վէ
այան մէճլիսլէրի արասընտա ղուհուր էսէն
չու իսթիլաֆը հալլ էթմէք իչին իքի մէճլիտ
միւթթէմիէն ինիդատ էտէճէք տիր : Էկէր իխ-
թիլաֆ հալլ օլունմագտա՝ հիւքիւմէթ ղանուէն ը
էստսինին պախշ էթտիյի սէլահիյէթէ իսթի-
նատէն կէշէն սէնէնին պիւտճէսինի թաթպիգ
էտէպիլէճէք տիր : Այան մէճլիսինին թէսլի-
հաթ ը պահրիյէ պիւտճէսինտէ հիւքիւմէթին
ալէյհինտէ հարէքէթ էթմէսինին սէպէպի՝
Պահրիյէ տախիլինտէ ախիլէն վուգու պու-
լան պաղը սուի իսթիմալաթ հագգընտա հիւ-
քիւմէթին «Իպրաղ ը փէշիմանի» էթմէմէսի
օլմուշ տըր : Պինաէնալէյհ մէգքիւր սուի իս-
թիմալաթ մէսէլէսինին նէ՝ օլտուղունա տախի
պիր աղ իյղահաթ վէրմէք իյճապ էտէր : Կէ-
շէնլէրտէ Թօքիօտա պիր Ալման էլէքթրիք
մաքինալարը գումփանիասը քեաթիպլէրինտէն
Րիսթէր իսմինտէ պիր ղաթ հիւքիւմէթ թա-
րաֆընտան թէվզըֆ օլունարագ Ալմանիայա
թէպիտ օլունտու : Մէրգում Պէրլին մէհքէմէ-
սինտէ , իսթիլատամ օլունտուղու գումփանիա-
նըն պիր թագըմ վէսիկէլէրինի սըրգաթ էթ-
մէք թէօհմէթիլլէ մուհաքէմէ օլունտու : Մու-
հաքէմէսինտէ Րիսթէր՝ քէնտինին մէգքիւր
էվրագ վէ վէսալիգի սրրգէթ էթմէմիշ օլուն-
ղունու վէ մէգքիւր էվրագտա գումփանիա-
նըն՝ պիր թագըմ երւքսէք Րիւթպէլի Ճափօ-
նիա մէմուրլարընա Րիշվէթ վէրտիքլէրինէ
տախի աէլաիլ պուլունտուղունու միւտաֆաա-
թէն պէյան էյլէտի : Րիսթէր մուհաքէմէսի՝
Ճափօնիատա պէօյիւք պիր հէյէճանը մուճիպ
օլտու : Հիւքիւմէթ՝ Րիսթէրին իսթիլատամ
օլունմուշ օլտուղու մագաղատա թէհարիյաթ
վէ թահգիգաթ իճրա էյլէյիպ միւտիրի տէր-
տէսթ էյլէտի : Թահգիգաթ թէվսի օլունուպ
նէթիճէսինտէ իքի տախիլ վէ պիր քաշ գա-
պիթլէր աղլ օլունարագ թահթ ը մուհաքէմէյէ
ալընտըլար : Քէզա «Րէյթէր» աժանընըն
Թօքիօ մուխապիրի վէ պիր Ճափօն վափօր
չիրքէթինին միւտիրի տէրտէսթ օլունտուլար :

Պու մէսէլէ կֆքեարը ումուսիյէյի ֆէզէլատէ թէհերիճ էյլէտի վէ հիւքիւմէթ ալէհիւնտէ չէտիտ մուհաճէմաթ վուզու պուլաու վէ հաթիթա հիւքիւմէթ մէսէլէյի կիլլէյոր տէյէ իթհամ օլունտու : Իշ ֆարլամէնթոյա աշս էտիպ պազը մէպուսար հիւքիւմէթէ տտէմ ի իթիմաա րէյի վէրիւմէսիւնի թէքլիֆ էթտիլէր : Փարլամէնթօսա պու մէսէլէ միւզաքէրէ էտիլէճէյի կիւն պէօյիւք պիր ճիւմուր ֆարլամէնթօնըն էթրաֆընա պիրիքտի , էհալի՝ իշպու թէքլիֆին րէտա օլունտուղունու անլաաղընաա ֆարլամէնթոյա հիւճիւմ էթմէք իսթէտի իտէ տէ , գուվլէ ի աաքէրիյէ միւսաաթէլէսիյլէ օ կիպի պիր հարէքէթ մէն օլունտու : Վազաա պաշգա մուսիլլի աապիշ պիր նիւմայիշ օլմասը իտէ տէ , էֆքեարը ումուսիյէտէ պէօյիւք պիր կէրկիւնիք վար վէ պաշ վէքիլ Ամիրալ Գօնթ Յամամօթընըն վէ րէֆիգէլէրին մէվլիի ֆէվգ էլատէ նէզաքէթ քէսպ էթմիշ տիր : Ֆադաթ էհալինին չու փաթլայընըն սէպէպի՝ զաշիւրէն պահրիյէճէ իրթիքիւպ օլունան սու ի իսթիմալթ օլմազլա պէրապէր , էսառէն , վէրկիլէրին ֆէվգէլատէ աղըր օլմասը վէ րէնճպէր էհալինին հալը սէֆալէթի օլտուղունա էմինիլ : Ճափօնիանին իտիւալաթը՝ իխրաճաթընա նիսպէթէն կիթտիքճէ թէզպիւտ էտիյոր : Մէսէլա հէման կէչէն սէնէ Ճափօնիա 63,000,000 ինկ . լիւրասը իխրաճաթա դարըը 72,000,000 լիւրա իտիւալաթաա պուլունմուշ տըր : Պու կիւն Ճափօնիա էն ֆազիր պիր մէմէքէթ տիր : Պէօյիւք չէհրլէրտէ ֆապրիգալարտա րէնճպէրլէր , ամէլէ չօճուգ վէ դատընլար չիւրիւմէքտէ տիր : Պու հալլարա րադմէն հիւքիւմէթ վէրկիլէրի ալէտտէվամ թէզիւտ էթմէքտէ տիր : Հալպուքի տիկէր թարաֆտան կէչիմ ֆիյէթի ֆէվգէլատէ եիւքսէլմէքտէ տիր : Իւմիւ էտէրիլ էհալինին մազհարը հիւքիւմէթի օլմուշ օլան իմիէրաթօրըն հալընլարտա թախթա ճիւլուս էթմէսիյլէ Ճափօնիա իչիւն հէնի պիր տէվրէ աշըլաճագ վէ տախիլի տահա պասիւրէթի պիր սիյասէթ թագիպ օլունաճագ տըր :

Միյլտէն իճմալէն

ՄՈՒՒՆՊԷՐԱԹ

ԷՐՄԷՆԻՃԷ - ԹԻԻՐԲՃԷ ՄԻԻՃԱՏԷԼԷՍԻ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ , ՆԻԻ ԵՕՐՔ

Պէն էրմէնիճէյի՝ կէրէք միլլէթիմին գաալիմ լիսանը օլմասը հասէպիյլէ կէրէք քէնտիտիւնին թապիլի իսասիյէթլէրի վէ աղիւմ իմքեանիյէթլէրի սէպէպիւնտէն զիյատէսիյլէ սէվլէրիմ : Անը թիւրքճէտէն չօղ զիյատէ սէվլէրիմ : Պու Պապաէ ճիտտի հիսսիյաթըմը նիւ-Եօրքտա իճրա էտիլէն Յոքեղան զիյնէթիւնտէ իրաա էթտիյիմ նուլգաա գուվլէթլիճէ պէյան էթտիմ քի , աշըն սուրէթիւնի աքզու էտէնլէր նոյմ . 8 թարիխի կոչնակ տա օգույապիլիլլէր : Իյտի լիսանը մատէրգատըմըզըն հազիպի աօսթը սըֆէթիլլէ՝ չիմտիքի միւճատէլէտէ իթիսալ մէպաէսիւնէ վէ՝ սաղլամ մուհաքէմէյէ րադպէթ էթմէք ֆարզըմըղ իտիյինի կէօսթէրմէք էմէլլիլէ աթիտէքի սաթըրաքը գալէմէ ալըյօրըմ :

Մասէմ էրմէնի իզ՝ էրմէնիճէյի պիլմէք , վէ պիլմէզ իտէք էօյրէնմէք ֆարզըմըղ աքր : Պու գատարը միւճատէլէ կէօթիւրմէզ : Ֆադաթ էրմէնիճէյի պիլմէքիյէ միւպալազալը գըյոմէթ թագտիր էթմէք իսաթասընտան սազընմալը իզ : Հիսսիյաթը միլլէթիւրմէրաշէտէն սէրմէսթ օլմուշ պազը տօսթլարըմը՝ պիլկիւնին էհէմմի էրմէնիճէ իտիյինի , պիր էրմէնիւնին ֆիքրի թէրպիյէսիւնին , էվսաֆը ախլադիյէսիւնին վէ միլլէթէ խըտմէթիւնին պիրիճիք էօլլիւսիւ պու լիսանը պիլմէսի իտիյինի , վէ Հայախօս օլմայան պիր էրմէնիւնին՝ ախէր ճիւնէթլէ հէրնէ գատար միւսթաիտ վէ մուգթէտիր օլսա պիլլէ , չօղ գըյոմէթ վէ էհէմմիլլէթի օլմաալ իտիյինի էօլլիւսիւլ էլֆազ իլէ ճէրիտէլէրաէ վէ միւնպէրտէն պահա էտիյօրլար : Պու մանթըղ ֆիքրիմէ պիր նազլիյէթ կէթիլիյօր : Ամէրիգատան հէնուլ կէլմիշ օլան պիր սէյիահ՝ պիր Արապա՝ մէզքիւր ալիյարըն սէրվէթ վէ հիւսնիւնիւ թարիֆ էթտիլի սըրաաա , Արապ «Լաքին օլ տիյար իուրմա պիթիլի՝ մի» տէյու սիւալ էտէր , վէ «Խայր» ճէվապընը ալաըղտա , «Էօյլէ իսէ Ամէրիգա պիր փարա էթմէզ» տէյու գարար վէրիւր : Պազը Ազգասէր պարոնլար տա այնի մէպտէ իւզրէ հէր էրմէնիւնին լիյադաթընը Հայախօս Ե սիւալընըն թէրադիսիւնաէ թարթարլար : Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգանըն մէտէնիյէթիւնին տէրէճէսի անըն իսուրմա աղաճը եէթիւտիրմէսիւնէ մէրպուլ օլտուղը :

միտիլիւ՝ պիր Էրմէնի ֆէրաին գըյմէթ ու լի-
յազաթը անըն Հայախօս օլուպ օլմամասընտան
աւրը սըր: Տիւնեւատա չօգ ճինս թէտասիւպ
վար, պիր ճինսի տէ պու էֆքեար սըր: Զօգ
նէվ տար ֆիքրլի ասեմէլը վար, պիրի տէ
ճիւմէ Էրմէնիլէրի Հայկաքան եւփապիլիւրտէք
արթըգ Էրմէնի մէսէլէսի հալլ օլուր տէյու
տիւլինէն քիմսէ տիր:

Թէքար, Էրմէնիճէ սէօյլէմէքիլի Էրմէ-
նիփէրվէրլիք իլէ թէվնիտ էթմէք խաթասըն-
տան սազընմադ կէրէք տիր: Լիսան իլէ միլ-
լէթփէրվէրլիք մապէնինտէ մանթըգի պիր ա-
լազա վար խաթինի տէրհալ թէսլիմ էտէրիզ,
ամմա պու իրթիպաթ՝ մէհուտըմըգ օլան վա-
զըալարտան հիւքմ էտէրէք, ալէլուսում գը-
յաս օլուտըու տէրէճէտէ գուվլէթլի տէյիլ
տիր: Կէրէք վաթանտա վէ կէրէք խարիճտէ
չօգ Հայախօս Էրմէնիլէրին գալպինտէ վաթան
ու միլլէթէ տօղրու աչգ ու կէրմի կէօրինմէ-
յօր: Պէրաքս հէր տիյարտա սաքին օլան չօգ
միլլէթտաչարըմըգ վար քի՝ հալ ու քէյֆիլէթ-
լէր իգթիզասընտան էճնէպի լիսանտա սէօյլէ-
մէյէ ալըմըչ իտէլէրտէ, Արարատըն տաղլա-
րընա վէ նէհրլէրինէ իլիթապէն:

«Էյ երուսաղէմ, էկէր սէնի ունուտուր իսէմ,
Տիլիմ տիմաղըմա եւփըչսըն»

տէյու թէրէննիւմ վէ նէգը էտէրլէր: Ծափօն-
տա Եօղօհամանըն սէքէնէսինտէն չօլ գահրէման
միլլէթփէրվէր Էրմէնի գարը, Տիկ. Գալէնա
Աղաբէգ Արգար, պանա մէքթուպլարընը ին-
կիլիզճէ լիսանտա եազար: Բահնիւսանըն միւ-
էլլիֆի Վեր: Գրիգորեան կէչէն եազ Ամէրի-
գալը զիյարէթի էսնասընտա Էրմէնի ճէմաթ-
լարընա սէօյլէմէյէ չօգ ֆուրսաթը օլուպ, հէր
տէֆա Թիւրքճէ քէլամ էթմէսինէ րազմէն,
միւսթէմիւն իւզէրինէ միլլէթփէրվէր ատէմ
թէէսիլինի պրագտը: Զէմանըմըգըն էն մա-
րուֆ Էրմէնիսի օլուպ, պիր սէնէտէն պէրու
էվրօփա գապինէլէրինին նէգտինտէ Էրմէնի
հուզուզընը իսթիսհապ էթմէքլէ միլլէթփէր-
վէրլիլինի իսպաթ էթմէքտէ օլան Պօղոս Նու-
փար փաշա՝ Հայկաքան թէսմիյէ օլուսմագտան
ուզագ օլմաղլէ, ֆամիլեադընտա Ֆրանսըգճա
թէքէլլիւմ էտէր: Միլլէթիմիլին ֆարգը չիւ-
պէլէրինին մուգալէսէսի ֆարգը նէթիճէ վէր-
մէզ: Կիլիկիա սանքի պիլքիւլլիյէ Թրֆախօս
իսէ տէ, Կիլիկիա Էրմէնիլէրին աւը Հայաստա-
նըն էհալիսինտէն էքսիք միլլէթփէրվէր օլուտ-
ղընը հիւ քիմսէ իսպաթ էտէմէզ: Մէմուրիյէ-

թիմ իգթիզասընտան պու մէսէլէյի ալթը սէ-
նէտէն պէրու Ամէրիգաաա մէչգ էտիյօրում:
Քիլիսէմին րէսմի լիսանը Էրմէնիճէ օլուպ,
մինպէրտէն անճագ ալտա պիր տէֆա Թիւրքճէ
սէօյլէնիլիւր, պէն քէնսիմ Էրմէնիճէյի թէրճի-
էտէրիմ: Ծէմիյէթ նըսֆ պէ նըսֆ Հայախօս
վէ Թրֆախօս օլուտըու թաղաիրտէ, չու իքի
անասըրըն մապէնինտէ միլլէթփէրվէրլիք խու-
սուսընտա մուսալաթսըլըգ կէօրմէյօրում:
Կիլիկիալը՝ աւը Հայաստանըտան էքսիք Էր-
մէնիփէրվէր օլմաղըգտան մատա, տահա դա-
րիպի՝ պաղէն Հայաստանը ֆամիլեալարըն ա-
զալարընա Էրմէնիճէյի սէօյլէմէք վէ Էրմէնիլի
սէվմէք ֆարգը հագընտա նասիհաթ վէրմէյէ
մէճպուր օլուրըմ: Էկէր իսթանպօլ մաթպու-
աթընտա Թրֆախօսըղա վէ Փրօթէսթանիլըղա
լանէթ օգույան պարոնըս տէնիլին պու թա-
րաֆընա կէլիլիլէրսէ, հիւ տէյիլ պու տիյարտա
Հայախօսութիւն իլէ Հայաստանիւն հէմմանա
ֆաղիլէթլէր օլմաաղընը քէնտիլէրէ իսպաթ
էթմէք գօլայ տըր:

Միսիօնարլարա աթֆ էտիլէն կիւնահա կէ-
չէլլմ: Ամէրիգան Պօրաըն վէքիլլէրինի Էրմէ-
նինին լիսան վէ էտէպիլաթընա իչթիրաքսըգ,
հաթթա խասիմ ատէմլէր մազամընտա թանը-
մագ էօթէտէն պէրու ատէթ օլուպ, ախիլին
պաղը Ազգասիւր թալիմ սահիպէրիմիլզ անլէրէ
խիթապէն նապէճա իւնիւսնլար իհաասը ճիհէ-
թինտէ եէքսիկէրիլէր րէքապէթ էթմէքտէ օլ-
տուլար: Աճէպա պու խուսուստա էմր ի վազը
նէ՝ տիր: Միսիօնարլար պիլզիմ արամըղա, Էր-
մէնիճէ օլուտն ինկիլիզճէ օլուտն, հիւ պիր ին-
սանըն իչճիլէրի տէյիլ, անճագ պիր ճիլին իչ-
ճիլէրի սըֆէթիլլէր կէյիլ, հէր մահալտա սա-
քին օլուզլարը գըթմանըն ատի վէ մալիւմ լի-
սանընը իթթիսաղ էթտիլիլ: Պիզ սնլէրին
եէրինտէ օլսա իտիք, այնի ուսուլ իւզրէ իչ-
լէր իսիք: Պիլա չիւպէ Միսիօնարլարըն իչլէ-
մէսինին նէթիճէսի օլմագ իւզրէ լիսանը Թիւր-
քի՝ Կիլիկիա Էրմէնիլէրին ալէլիւսուսու ֆրօ-
թէսթանիլ գըսմընա, հաթթա պիր նէվ գաւա-
ռաքաւրքառ Էրմէնիճէ գօնուչուլան չէհրլէրին
էհալիսինէ պիլէ էյիճէ եւփըչսը: Պու քէյֆի-
լէթ՝ Կիլիկիայը թէքարտէն Հայախօսըղա չէ-
վիրմէք իչինի խալըճա միւլքիլլէնտիլիլ օ-
լուպ, Էրմէնի էտէպիլաթը նօգթա ի նաղարըն-
տան պիր պալիթսըղըգ օլուզընը թաղրիլ էթ-
մէլիլիլ: Լաքին պու պէտիհի ղիյան՝ ախէր պիր
նօգթատա մէմուլին դայրի պիր քեար իլէ մուս-

տէլէյէ գօնուլմալը տըր: Ձիրա Կիլիկիա տա՝ խա-
պէրի օլմայարագ, Թիւրքսէյէ չէքլ վէ վիւսաթ
վէրմէյէ խըսմէթ էտէն Միսիոնարըդ էօ-
թէտէ էրմէնիսթանսա տա, երնէ պիլա մագ-
սէտ ու թէտպիր, էրմէնիսթէյի ղէր՝ վէ թէրվիճ
էթմէյէ խըսմէթ էթտի: Ամէրիգալը Միսի-
ոնար՝ լիսանըմըդ պիղէ թալիմ էթմէք մագ-
սէտինտէ հիչ օլմայարագ վէ հաթթա ղէնտի-
նին էօյրէնտիյի էրմէնիսթէնին թօփալ օլմասը-
նա րաղմէն, Թիւրքիա էրմէնիլէրինին լիսանը
մատէրգատընըն իսլա՝, թատֆիյէ վէ թէրվիճի
էմբինտէ մուհիմէսէ պիր վասթիմ օլտու: Լու-
սէր՝ Քիթապ ր Մուգատտէսի ղէնտի գէմանը-
նըն առի գօնուլուք լիսանընա թէրմէսէ էթ-
մէքլէ չիմտիքի Ալման լիսան վէ էտէպիյաթը-
նըն թէմէլինի գուրտու: Պիղ տէ պու կիւն
փէտէրէրիմիլդտէն տիղկիւն վէ խալիս էրմէ-
նիճէ թէքէլլիմ էտիյօր իսէք, պուստի թա-
րիթի սէպիպէրինտէն պիրի (էն մուհիմէսի
տէլլ իսէ տէ) 70 սէնէտէն պէրու պիղէրմէ
էրմէնի Ֆոմիլիսայարըն սօֆրասը իւղէրինտէ
ճալիս օլտու վէ էլէկվիմ իսթանպօլտան Պագ-
տատա գատար Փրօթէսթանի վաղին սէսլլէ
եիւղ էրմէնի մինպէրէրինտէն նիտա էտէն աշ-
խարհաբար Սուրբ Գիւրջ տիր: Միսիոնարը
պիղէ Աշխարհաբար Քիթապ ր Մուգատտէսի
վէրմէքլէ եէնի վէ թէմիլ պիր էրմէնիճէ վէր-
միլ օլաղլարը խաթըրմըդտան չըգմասըն: Պու
գաղիյէյի մուղալաղալը պիր իֆատէ ղանն
էտէն քիմսէլէր Շէսէսաւանըն պիրինճի նօմէր-
սընը էլէ ալըպ (քի թարիթի 1839 Յունվար
1 տիր), անըն իլք սահիֆէսինին լիսան վէ
չիվէսինի հէման օլ կիւնիւն մարուֆ օլտու էր-
մէնիճէսի իլէ եան եանա գօրլար իսէ, խտի-
ամըդըն սըհէթինի թէսլիմ էտէրլէր: Իմտի
Կիլիկիանըն Թրքիստիլըդընըն գապահաթընը
Ամէրիգալը կիւնաճքեարըլարըն օմուղընա եիւք-
լէթմէլի իսէք, պարի ստալէթ նամընա չիմտի-
քի ղարիֆ Աշխարհաբարմըդըն իղլէթինտէն
ճիւղի օլտու պիր հիստէ տէ անլէրէ չըգար-
մաղը իհմալ էթմէյէլիմ:

Պիր ուօղտէ չու մէսէլէնին մէզհէպի մա-
նասը հազգընտա գամմ էտէլիմ: էրմէնի մաթ-
պուաթը պուսը եա հիչ կէօրմէյօր եա տա
կէօրմէզտէն կէիյօր: Լիսան մատտէսի հագ-
ղընտա հէր սէօլէյէն վէ եաղան Թրքիստի
Կիլիկիա իլէ Անատօլու իւղէրինէ ֆիղսն էտի-
յօր: Ֆիլվագիտէ միլլէթիմիլդին պիր չիւպէ-
սինին քէնտի աճիպ վէ գատիմ լիսանընը:

Թէրք իլէ խանէտէ վէ քիլիսէտէ էննէպի էլ-
ֆաղ թէքէլլիմ էթմէսի չայանը քէտէր պիր
խուսուս տըր: Լաքին աճէպա էօլլիյէ աղլա-
մագտան պաղապ պիր ֆարղըմըդ հօօօ մը: Ա-
ճէպա չու Ֆէլաքէթին իլինտէ պիր ֆուրսաթ
մէսթուր օլա՞մաղ մը: Պու մագուլ պիր ֆար-
ղիյաթ օլտուգտան մատա Քրիսթիան մանթըդ
տըր: Հայ հալինտէ միլլի խաղինէմիլին ղայը
իլին ֆիլիստէտէսի իքէն, Հայ Քրիսթիան հա-
լինտէ այնի վաղըմնըն տէրուհինտէ մուգատ-
ալէրին պիղէ աչաղըն եէնի պիր ֆուրսաթը
միւլահաաէ էտէպիլիլիլ: Մէմէքէթին րէտի
լիսանընը լաղվ էթմէյէ գուվլէթիմիլդ եէթիլ-
մէք, ամմա անը տինտար տուտաղարտա թէ-
քէլլիմ էտէրէք գօնու տին վէ գալմլար
միլլանէսինտէ վասթիմ ի տէլամէթ ու իթթի-
ֆաղ էթմէյէ գուվլէթիմիլդ վար: Աճըլը հալ
ու ղէքիլիլլէրին թաղիպիլլէ Թրքիստի օլմուլ
օլտու Հայ՝ չիմտի տէ տինտանըն տիւր մէզ-
հէպէրինին նէղտինտէ Հայ Աւաթիլաթն եիլ-
ղիլին Աւաթիլալը օլտու: Էլէր էր մէնիճէ Ան-
սարանըմըդըն անլամագտան մահրուս էտիլմէքլէ
մագտար օլտուլ իսէ, պիղ տէ հէմ լիսան
հէմ թաճըմըդտան պիղի սօյմուլ օլտու ղալմըն
էլինէ Թիւրքսէ ինճիլլ վէրէրէք աիւղը ինթի-
գամ էտէլիմ: Պիրինճի տարաա լիսանը Եու-
նան րէսուլլարըն էլինտէ ինճիլլ Րօմա տէվ-
լէթինին ճիւղէ գալմլարընա թէպիլլ էտէն
գուվլէթի վասթիմ օլտու, Եիլիլլինճի տար-
տա տա լիսանը Թիւրքի՝ չու ասալէթ վէ
եաղան իլէ մալամալ օլտու մէմէքէթտէ մու-
հապպէթ վէ հաղիպաթ մէլէքիլիլլէ թէէ-
սիս էթմէք իւղրէ էրմէնի բուհպանըն միւլա-
սիլ ալաթը օլտու: Չաննը աճիպանէմիլլէ կէօ-
րէ, պիր լիսանա հաղարէթ՝ տիկէրինէ իղլէթ
վէրմէքտէն, վէ Ամէրիգալը միսիոնարըլար իլէ
Կիլիկիալը գալալը Պասուլլիլլէրին պալընա
հաղարէթամիլ իւնվանլար եաղարմապապն
հիչ պիր խայր չըգմաղ, անճաղ իթիտալ մէպ-
տէսի, ատալէթ հիստի, Քրիսթիանըդըն մաթ-
լէպի, վէ պիղաթ միլլէթիմիլդին խայրը՝ անա
լիսանըմըդա եաթըլմաղ իլէ պէրապէր գօնու-
լարմըդա տաիլ անլէրին լիսանընտա եազ-
լալմաղ ֆարղ իտիլինի կէօսթէրիյօր: «Գուլա-
ղը օլտու քիմսէ Րուհըն քիլիսէլէրէ սէօլլէտի-
լին իլիթսին»:

Պու միւլալէալէրտէն սօնրա պիր ֆարղը-
մըդ տահա գալրը: Կիլիկիանըն Փրօթէսթանի
ճէմաաթը միլլի լիսանըմըդըն նէլլ էթմէք խու-

սուսընտա թառմ ֆարզընը իճրա էթմէլի խաւ-
յինէ խորար էաէրիդ: Բուպ աորտան պէ-
րու էրմէնիճէյի թաղտիր էթմէլ Իւզըն ու-
յանմըջ օլուպ անը ճիւմէլէ մէքթէպլէրմիզաէ
թալիմ էալիօրուզ: Պու գատարը շայանը
թէպրիք խէտէ, ղիյատէսինի հափապիլիբիդ:
Ղէյըը մագուլ վասըթալարա լուզուլմ հօգ
ալըր: Մէքսին վէ թարսուս կիպի մահալարա-
տա էրմէնիճէ վաղ էթմէլ քեարը աղիլ օլա-
մաղ: Թիւրքճէյի «ալաշմէն լիսանը» աէյու
աֆաթօղլամագտան խայր չըգմաղ: Թիւրքճէ
քիթապլարըմըըըը հազմաղա աճէլէ էթմէյէլիմ:
Պօլէճին լիսանը րէսիսի չէվրիլէճէք խէ, էր-
մէնիճէ աէյիլ՝ Խնկիլիզճէ օլմալը: Էյիմիզաէ
հէթէր գատար մագուլ վէ միւէսսիր չարէլէր
վար ալըր: Էրմէնիճէ լիսանաւ Լաւալար
թէէսիս էթմէլի: Հայախօս քըղպար թէէքիլ
էթմէլի: Պիր սաֆի էրմէնիճէ ալըզ ճէրիտէ
նէյը էթմէլի: Ջէյթիւն, Հաճին, Սուէրէկ վէ
Ուրֆա կիպի Հայախօս մէքթէլէրաէ քիլիտէ
խըտմէթլէրինի էրմէնիճէ հափմալը: Պէհալը
չէհիալիքլէր իլէ պիզէ միրաս գալմըջ օլան
ղիզըյմէթ վէ նասիա՝ լիսանը թէվէրրիւսէ
գալի գարար էթմէլի իզ: Պու պապաէ Լաւա-
աւալարալան միլէթտաչլարըմըըըը զայրէթինի
թազար ու սէնա էաէրէք, պիզ տախի ֆար-
զըմըըը հափմաղլէ անլէրէ չէրիք օլմալը իզ:
Էճատըմըըըը լիսանընի թէմէլլիւք էթմէլ Ի-
չիւն զայրէթ ու ֆէտաքեարըզ էսիրկէմէմէ-
լի իզ:

ՊՅՅԲՕԹԱԺ ԵԱՓԱԼԸՄ ՄԸ

ԱՋԻՊ ՄԷՔԹՈՒՊ ՄԷՐՃԻՆԷ

«Վէ էկէր պիր հիւքիւմէթ քէնտի
ալէյհիտէ մուխալէֆէթ իւզըն
պուլուսուր խէ օլ հիւքիւմէթ
պագի գալմաղ: Վէ էկէր պիր
խանէ քէնտի ալէյհիտէ մուխա-
լէֆէթ իւզըն պուլուսուր խէ օլ
խանէ պագի գալմաղ: Մար. 3
պուպ 24.25 խաճիլէր: ԻՍՍ.
ԷԼ ՄԷՍԻԶ

Շու պիր գաչ այ զարֆընտա, խոսուսա
պիթարաֆ հիւքիւմէթլէրտէն միւնթէխապ, իքի
միւնթէթլիլ ումուրլիլէր րիյասէթի թահթընտա
մալիւմ օլան հէտի վիլայէթլէրտէ, իճրալը
Պասը Ալիճէ թէգարրիւր էտէն իսլահաթ մէ-
սէլէսի հէնուզ խիթամ փէզիր օլմագ իւզըն
իքէն, պիր աէ զազլէթալար մէմուլին զայրի

պիր հէվաւտիս, հանի Իսլամ վէ Բրիսթիւն
մէյանէսինաէ մէմալիքի մահրուսէնին պազը
ճիւնթլէրինաէ պոյֆօթ իճրա էալիմէքաէ օլաու-
ղուսու իլան էթալէլէր Մուհարրիրի տալիլէրի,
Իսլամլարըն Բրիսթիւնալարա գարչը իճրա էթ-
մէքաէ պուլուսուրգարը պու պոյֆօթըն, մու-
վաֆըդը մանիլըզ վէ սիյասէթ օլմալըըըը
տէրքլէ, պուսուր իճրա վէ աէվաւը զայրի
գապիլ աիր աէյու հէր նէ գատար քէնաի քէն-
տիմի իգնա էթմիլ խալ խէմաէ, անըն էլ-
էէվմ աէվամ վէ քէսպի չիտաէթ էթմէքաէ
օլաուղուսու պոյֆօթ հափրիւն մահէլլէրտէն,
խնուսու Պայսէրիյէտէն ալմըջ օլաուղուլմ
մալիւմաթը թալիլիյէ իւզէրինէ, պու միւնա-
սիպէթլէ գալպիմին էն տէրինլէրինաէ պու վա-
թանա վէ վաթանտաչլարըմա գարչու հիտ էթ-
մէքաէ պուլուսուրգըմ քէտէր ու թէէսիւֆիւն
թէրճիւմալը մագալմընտա իւզու սաթրըլարը
գալէմէ ալմագտան քէնտիմի մէն էտէմէտիմ:

Պոյֆօթ հափալըմ մը. էվլէթ հափալըմ.
էկէր մալինին աճը վաղըալարընտան միւթէ-
նէպպիհ օլմալը խէք...: Եափալըմ հա,
քիմէրէ գարչու: Տէյիլմի քի իլանը մէյու-
թիյէթաէն պէրու Թուրքիաա միւթէմէքալին
ըրզլար վէ ունսուրլար ճիւմէսիտէ Օսմանլը-
լար ալըր տէյու օսմ. մաթպուլաթը իլանաթ վէ
իյգազաթտա պուլուսուրգտա վէ էլիէվմ տախի
օսմանլըըըըն հուգուզ վէ իմթիսազաթըն միւ-
տէֆաա իլիւն օրկան ատա էլլէալի թանին
ղաղէթասը Փրօֆ. Թուսախանըն Օսմանլը ուն-
սուրլարընըն իթթիհատ վէ իթթիֆազը զըմ-
նընտա պիր մէգալէսինի նէյըլէ, ումում օս-
մանլըլարը իթթիհատա տալէթ էթմէքաէ տիր:
Իմտի հալ ու քէյֆիյէթ պու մէքէգտէ իքէն,
նասըլ օլույօրտա Թուրք ունսուրը օսմանլըըըը
ունսուրալ իրիսթիւն ունսուրլարընա գարչու
թալարաա կիւն պէ կիւն թագվիյէթ պուլ-
մագտա օլան պոյֆօթը տէվամ վէ 600 սէնէտէն
պէրու թէպաալը սատըզասը պուլուսուրղու-
մըզ հիւքիւմէթի Օսմանլիյէ տախի ումում ուն-
սուրլար իլիւն տալիմ մուխաթարալը օլան չու
հալը հիւզն իթթիմալ հագընտա հիւ պիր թէ-
չէպպիւստէ պուլուսուրմագտա ալըր: Պիզ էր-
մէնիլէր պու հալը էսիֆ իթթիմալը կէօրիւյօ-
րուզ տա, չու տիւլիւնճէլէրէ գահիպ օլույօ-
րուզ:

Աճէպա, տէվրի իսթիպատա վէ մէյու-
թիյէթաէ պիլէ, Օսմանլըըըը նամը միւպէճճէ-
լինէ չէսպան օլմայան վէ Օսմանլըլարը միլէլի

միւթէմէտտինէ ինտինտէ տախմ քիւլիւլտէն էֆալ վէ հասարակ ը մէշումէլէրի իլէ մալիւմ վէ մարուֆ օլան հէտի վիւլայէթլէրտէքի էրմէնիլէրի վէ Բիւրսէլէրի Օսմանլի պայրաղը ալթընտա իթթիհատ վէ իթթիֆազա տալլէթ իչիւն վուզու պուլան միւրաճաթլարըմը՞զ իչիւն մի տիր քի պու պոյֆօրա, հախօտ թապիրի ախէրլէ իզրիաաաի պու զաթլը աւա միւս թահազ օլտուգ...

Սէօյլէյին, Օսմանլիյար, սէօյլէյին, էսպապը մուճիպէտի հէր նէ խէ պիւտիլրին, պիւմէյօրուզ: Աճէպա, 600 սէնէտէն պէրու, պու վաթանըն թօփրաղընը զէրէ, մահսուլունու էքլէ, թէմէթթիւլինիւ քէսպէ մուսթահազգ խաֆ սէ, պու իլիւն նէտէն իճապ էտիյօր տա, էրմէնի աօղուպ, աօղաուղումուզ անտէ Օսմ. սիճլի նուֆուսունա դաշտ օլարապ, պէհէր էրմէնի պիրէր թէզքէրէի Օսմանիյէ համիլ պուլունուղու հալտէ, մէտարը թէայյիւլիւմիզ պուլունան հուղուզը թիճարէթտէն մահրում վէ պոյֆօրաւա մահքիւմ օլույօրուզ: Էկէր 1329 սէնէտի դայէսինտէն իթիպարէն, պու վաթանտա չալըչարազ՝ թէպապը Օսմանիյէ նամըլա հաիզ օլտուղումուզ հուղուզ վէ իմթիյազաթտան, թէմէթթիւ վէ թիճարէթտէն մահրում գալմըզ վէ տահա գալաճաղսաք, փէչին սէօյլէյինքի, հիչ օլմազ խէ հիւքիւմէթ չ հաղըրէյի սէնէ ի աթիյէ իչիւն դալըր միւսլիմէր մէյանընտա էրմէնի Բրիսթիանլարը միւթէատաիտ վէրկիլէր իլէ միւքէլլէֆ գըլմազ քիւլֆէթիւտէն գուրթարըն. զիրա թէմէթթիւ վէ թիճարէթտէն աճիզ օլան հէր պիր ֆէրաի —միւսլիւմ վէ դայըր միւսլիւմ—գանունը հիւքիւմէթ մուաֆ թուլիույօր:

Փազաթ, Օսմանլը վաթա՛նտալար, պիրազ օլտուն տիւչիւնէլիւմ, տիւչիւնէլիւմ տէ միւսլիւմ վէ դայըր միւսլիւմ ճիւմլէմիզ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէյի թէչքիլ էտէն ունսուրլար պուլունուղումընը հիչ պիր ան խաթըրտան չըգարմալալըմ: Պիզ էրմէնիլէր ինճիլի չէրիֆտէն էօյրէնտիյիմիզ իւզըրէ, հիւքիւմէթի Օսմանիյէյէ թապի պիր միլլէթ օլտուղումընը միւստէթ աիկէր ունսուրլար միսիլիւ օլ հիւքիւմէթին մուղահիր ազալարընտան ըզ: Իմաի հիւքիւմէթին Օսմանլը ազալարընըն պիրպիրինէ գարչու պու մանթըզսըզ պօյքօթթաթ մուսամէլէսինի ինճիլի չէրիֆին թարիֆի իւզէրէ «Պիր հիւքիւմէթին քէնաի ալէյհինտէ օլան մուսալիֆէթինէ թէչպիհէ թէրէտտիւտ էթմէ-

յիզ: Քէզա պիզ էրմէնիլէր, հիւքիւմէթի Օսմանիյէյի, ումում թէպապը Օսմանիյէ ունսուրլարըն խտարէ էտէն մինթարաֆուլան թային էալիմիշ պիր ուլլի խտարէխանէյէ թէչպիհ էտէրէք՝ հինէ տէյէճէյիզ քի «Քէնտի ալէյհինտէ մուսալէֆէթ իւզըրէ պուլունան հէր հանկը պիր խանէ պագի գալաւազ»:

Օսմանլը վաթանտա՛լարըմ, ալմըզ վէ ալմազտա օլտուղումուզ հանըչ աարմլարըն, պիզլէրի նէրէլէրէ գաաար սէվզ էտէպիլէճէք օլտուղումու արիզ ու աւիզ թէպազըզ վէ թէթէպալիւ էտէլիւմ, իչիթ օլ վաղըթ չու հագիւդաթ թէզաշիւր էտէճէք աիր: Օսմանլըլարըն հայաթը մէրթէպէսինտէ, է՛ն զիյատէ միւսթաճ օլտուղու իթթիհատ վէ իթթիֆազ հէրինէ պոյքօթթաթ նամըլա էօյլէ պիր կիլիսապ հաղըրլալաճաղըզ քի, անըն տէրունինէ տիւչմէք տուրսուն, հաթթա քէնարընտ տախի հաղալաճաղ Օսմանլըլար իչիւն միւսահիլ վէ միւսլիւք օլաճազ տըր. սագընսալըմ:

Մուրախաա վէքիլի

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԱՆՅ. ԱԿՎԱԷՐԵՍԱՆ

Տէնէք-Մոտէն

ԱԼԼԱՅ ԶՈՒԼՍ ՎԷ ՂԱՏՐՏԱՆ

ՄԻԻՆԷԶԶԷՆՆ ՏԻՐ

Վարդանանց Տօնը միւնստէպէթիյլէ չէհրիմիպտէ թէրթիպ օլունան զիյնէթտէ խաթիպ էֆէնտիլէրտէն պիրիսի էրմէնիլէրին մաղիտէ վէ հալը հաղըրտա մարուզ օլաղըլարը թէատտի վէ թէիլիքէլէրտէն պահա էտէր իքէն, կէօյա պու ճիւմլէնին սէպէպի Ալլահ իմիշ կիպի կէօսթէրէրէք, «Զալիւմ վէ զաաաար Ալլահ» տէյու պիր իֆատէտէ պուլունաը: Պէօյլէ պիր իպարէնին պէօյիւք պիր ճէմիյէթ հուղումընտա չէհրիմիզին միւթէալլէմ կէնճլէրինտէն վէ մէքթէպ մուալլիմլէրինտէն պիրի թարաֆընտան վէ փութփէրէսթիլլէ գարչը քէնաի տիւլէրինի մուհաֆազա Եօլունտա ֆէտա ի ճան էտէն չէհիտլէրիմիզին կէվմի չէհաաթթի զիքրինէ թէրթիպ օլունան պիր զիյնէթտէ իրաա օլունաաը վէ օրտա բաէսսա ի բուհանիյէ տախի հաղըր օլտուղալարը հալտէ, հիչ պիր թարաֆտան պիր իթիրազ սէտաը իչիտիլմէտիքտէն մատա պազըլար թարաֆընտան տա ալըըչսնմաը, ֆէվզ էլաւտէ թէաճճիւպ վէ թէէսիւֆիւմիւզիւ. մուճիպ օլարազ, աթիտէքի չու պիր գաչ միւսահազաթը աէրմէյան էթմէքիլլէ պիզի սէվզ էլլէտի:

Շու սօն պիր գաչ սէնէլէրտէն պէրու արա-

մեղատա եւրլէյմէքտէ օլան տինսիլլիք մէյլի
էրմէնի միլլէթին մէվճուտիյէթինի վէ միւս-
թապպէլտէ իզգա ի նամ էտէպիլմէսի ինթի-
մայլինի թէհատի էտէն պէօյիւք թէճրիպէ վէթէհ-
լիքէլէր միյանընտա զիքր շլունապիլլիք վէ
պէլքի տէ անլէրին էն պէօյիւլիւ վէ էն մա-
խուֆը տըր :

Տինէ վէ Ալլահա տողրու օլան հիւրմէթսիլ-
լիք հիտի էրմէնի միլլէթի արասընտա չու սօն
15-20 սէնէ զարֆընտա քէսպի գուվլէթ էյէ-
միլ վէ խուտուսա պիր չօգ միւթէալլէմ կէնճ-
լէրմիլի հէտի զապթընա կէհիլմիլ շլարադ
սէրի տաղմլար իլէ իլէրիլէյօր վէ ումուս
միլլէթի տախի քէնտի իլէ պէրապէր
խարապիլլէթ կիրտապընա տողրու չէքիլ կէօ-
թիւրիլյօր : էրմէնիլէրտէ խըղէթէն մէվճուտ
օլան «Իմթիսալ էտիճիլիք» թապիլթը սէպէ-
պինտէն զարպտան էսէն բիւզկիւրլարա էն իլք
տէֆա կէօքս աչըպ անը գապուլ էտէնլէր պիլ
էրմէնիլէր օլուլըզ տըր : Լաքին թէէսիւֆլէ
իզրարա մէճապուրըզ քի զարպտան չարպա
տողրու իլէրլէյուպ կէլմէքտէ օլան էյի թա-
սավլուրաթ վէ 20նճի տար մէտէնիլէթի իլէ
պէրապէր անլէրլէ մէվճուտ օլան պիր թապըմ
զէհիլլի վէ միլլէթին մէվճուտիլէթինի թէհատ
էտէն թասավլուր վէ հիսսիյաթա տախի թապի
օլարադ անլէրինտէ արամըզտա եէր պուլմու-
սընա բաղի ղումուլըզ , իլթէ տինսիլլիք չու
սան սընֆ ալթընա տիւլիլյօր :

էրմէնի միլլէթի իպթիտատէն պէրու քէն-
տի իպատէթ էթալիլ իլահընա սատըզ գալ-
մաղլըզ իթիյատ էտինմիլ տիր : Փուլփէթէս-
լիք զէմանընտա քէնտինճէ տողրու տէյու
գանմըզ օլուլըզ տինէ ասըլարճա միւստէթ
սատագաթլէ խըտմէթ էթմիլ վէ Բրիտիյան-
լըզը տախի զապուլ էթալիլէն սօնկրա եինէ
էսքի սատագաթլը էլտէն պրագմամըզ վէ հիյն ի
հաճէթտէ քէնտի տինի վէ քէնտի Ալլահը
ուղրունա ֆէտա ի ճան էթմէյէ տախի հազըր
ու տմատէ պուլունմուլ տըր : էրմէնի նիչէ
նիչէ տէֆալար էօլիւմիւ կէօղիւնէ ալմըզ լա-
քին քէնտի Բիլիսասը վէ Ալլահընա սատըզ
գալմըզ վէ Անըն իսմինի տախի պիր հիւր-
մէթ իլէ հատ էթմիլ տիր : Տահա պիր գալ
կիւն էվվէլ զիքրի ճէմիլլէրի իչիւն զիյնէթլէր
թէրթիպ էթալիլմիլ Վարգան վէ անըն 1066
արգատաչլարը , էվվէթ միլլէթիմիլի պատի ի
իֆթիլարը օլան չէհիտլէրիմիլ քէնտի գան-
լարընը նէ՞ իչիւն ազըթտըլար , նէ՞ իչիւն Ալա-

րաչ օվասը պիսուլ վէ մաճուս էրմէնի կէնճ-
լէրինի քառլարը իլէ պոյանտը : Տէյիլ մի քի
պիր ալուճ էրմէնի չէճիլէր քէնտի տինլէրի-
նի մուհաֆաղասը իչիւն Յաղիէրտին հիւզ
պինլէրճէ տաքէթլէրինէ գարչը մուհարէպէ
մագոէտիլլէ Ալաւրաչ օվաղընա չիթապան օլ-
տուլար , տէյիլ մի քի անլէր քէնտի տինլէրի
ուղրունա ֆէտա ի ճան էթալիլ վէ պիլի
փուլփէթէթլիլլիլ իչիւն ի մախուֆընտան խէ-
լաս էթալիլ :

Տին ուղրունա ֆէտա ի ճան էտէն չէհիտ-
լէրիմիլի պիր թէզքիտար խըտմէթինի իճրա
էտէր ի քէն անլէրին ճան ու կէօնիլտէն սէ-
վիպ իպատէթ էթալիլ Ալլահին իսմինի հիւր-
մէթ իլէ հատ էտիպ անըն ճէլիլ զաթընա թէ-
զարու վէ նիյազ իլէ եաղալմազ վաճիլ օլ-
տուլու հալտէ , անը «Ղաստար վէ զալիմ»
թէսմիլլէ էթմէյէ խաթիպ էֆնին տիլի նա՞սըլ
վարար , պուրտընը անիլլայամատըզ : էճուա-
տըմըզն ասըլարճա միւթէվաղլըման վէ սա-
տըզանէ խըտմէթ ու իպատէթ էթալիլ Զաթը
հիչ տէյիլ անլէրին հօղարտան պիլէ սէյր էտէն
բուլլարը խաթըր իչիւն թէճիւտ էթմէլի իտի :
Միւթէալլէմ կէնճլէրինտէն փէյլամ պէքլէյէն
ճահիլ էհալի հուղուրընտա հիչ տէյիլ , պիր ազ
տուրէնտիլանէ իրատը քէլամ էթմէլի իտի :

էհալիլի իսալիլ ի մէվճուտաթա տողրու էյի
պիր հիսսիյաթ իլէ տօլտուրալըմ , պիլիմ մէրտ
վէ չէճի չէհիլլէր էվլատը օլտուղունմուլը ան-
լէրէ իֆհամ էտէլիմ , անլէրէ կէլմիլ թարիլի-
միլի թալիմ էտէրէք , հիյն ի հաճէթտէ տին
վէ մէպտէ ուղրունա ֆէտա ի ճան էթմէյէ
անլէրի թէլվիլ էտէլիմ :

Խաթիպ էֆ. եանըլմասըն , հաչա՞ , Ալլահ զատ-
տար տէյիլ տիր . Ալլահ զալիմ տէյիլ տիր .
օ գուլմ ու զատրտան միւնէզզէհ տիր . ճիւմ-
լէյի գայըրան միւլֆիլ վէ մէրհամէթլի
պիր փէտէր տիր . վէ պիր փէտէր զալիմ վէ
զատտար օլամազ , օ սէֆիլլէրին համիսի վէ
մազլուլմըն մուհաֆըզը տըր , օ զատտար-
լարը թէքաիր վէ թէտիպ էտէր վէ մաղտուր-
լարը վիզայէ ու սիյանէթ էտէր . պունու էյի
անիլլայալըմ վէ օնա կէօրէ պէյանը էֆքիւր
էտէլիմ :

էյ՝ էրմէնի կէնճլէրի . էվրօփա մաթպուլաթը
ալէմինտէ սէնէլէր էվվէլ նէյր օլունմուլ վէ
նիչէլէր թարաֆընտան չէտիտ թէնգիտաթա
մարուզ օլարադ էհէմիլլէթտէն սազըթ օլուլ
էսկի քիթապլարը , ինկրսօլ վէ Բէնան կիպի

տիւնեաճա տինսիդ տէյու թանըլան քիմնէլէ-
րին էսէրլէրինի թէրճիմէ էսիպ տէ, անլէրի
էհալիյէ օղումադ իչիւն թադտիմ էթմէք
սէվաաւընտան վազ կէչէլիմ:

Է՛յ էրմէնի էպէվէյն, պու խուսուստա սիզտէ
մէսուլ տէյի՝ լմիսինիզ: Քրիսթիյան ապ ուհա-
վասը իչինտէ թալիմ օլունմուշ, էվվէթ, թա
սէպալէթինտէն պէրու էյի պիր մուհիթտէ
փէրվէրտէ օլունմուշ ճանփարէլէրինիզ թէզլիյէ
էվրօփա վէ Ամէրիգա ալէմինէ աթաճազ վէ
անլէրլն թազէ ֆիքրլէրինէ էվրօփաաւան իֆ-
րաթ թաշալվուրաթընըն հէքք օլունմաւընա
միւնառնպէլի վէրէճէք հէրաւ: անլէրի հանլա-
րընըզտա սազլայընըզ, պէլքի պու անլէր իւ-
չիւն տահա խալլըլը օլուր:

Սիզ տէ, է՛յ էրմէնի մուալլիմ վէ մուալլի-
մէլէր, զիյրի իտարէնիզէ թէսլիմ օլունման էր-
մէնի սիւպիւնը իչիւն Քրիսթիյան թալէմի
իլէ փէրվէրտէ օլունմուշ պիր մուհիթ թէտա-
րիք էսինիզ, անլէրի ախտիզլիյէ մէյլ էթաթի-
րէն պիր թազըմ թաշալվուրաթ իլլա էթ-
մէքտէն իսէ, անլէրէ միլլէթի՝ իլլիւն մէվճուսի-
յէթինի չիմտիյէ գաաար պապի սազլայան
սինի թալիմ էսինիզ:

Վէլհասըլ, է՛յ ումում էրմէնի միլլէթի,
կէնճլէրիմիզէ տիգգաթ էտէլիմ: անլէրլն սէրի
ատըմլար իլէ իլէրլէմէքտէ օլունմուշ կիրտապը
հէլաքը անլէրէ կէօթէրլիմ վէ անլէրի ճիւ-
մանի էօլլումտէն տահա մախուֆ օլան բուհանի
վէ ախաղի էօլլումտէն իսէլաա էտէլիմ:

Քիլիա ՆէճիՊ Գ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՏԻՆԵ

“ԳԱՐ ԿԻՊԻ ՊԵՅԱԶ”

Կիւնաճ ճիւմլէ չէքլէրինտէ պիր գաթլ ֆի-
լի տէմէք օլուպ, կիւնաճ իլէ լէքէտար օլան
հէր պիր ճան “Գըրմըզ կիպի գըրմըզը” տէյու
թարիֆ էտիլմիշ տիր: Իմաի պու կիւնաճ լէ-
քէսի նէ՝ իլէ հըյգանսճազ տըր, անը ճան-
տան սիլիպ աթմազ իչիւն պիր թարիգ վա՞ր
մը, վէ օ նէ՞ տիր:

Պէչէրլիյէթին աճը թէճրիպէսի իլէ անլա-
շըմըլ արըր քի, կիւնաճ դարպտէն հալ իլէ չըդ-
մայօր: Տիւնեա տին միւճիտլէրինին վէ ախաղ
մուալլիմլէրինին վէրտիյի չէրիաթլար իլէ սօ-
լու տըր: Չինլիլէրին գոճաման ճիւլէրի, պա-
տիմ տինլէրին պէօյիւք պէօյիւք մուգատտէս

քիթապլարը, հէր միլլէթին քէնտիլէրի իչիւն
թէչիլիֆ էթաթլէրի տիւսթուր վէ գալմանին
ճիւլէրի առնմլէրին գալպլէրինի կիւնաճ լէ-
քէսինտէն հըյգամաղա գաաար օլումմըյլար տըր:
Նէրիաթ իլէ կիւնաճը պիլմէք օլուր, կիւնա-
ճը հըյգամազ օլմազ:

Կիւնաճըն նէրիմէրի տէ կիւնաճը սիլլէմէ-
յօր: Կիւնաճըն նէթիճէսինտէ թէտէննի վէ քէ-
տէր, էլէմ հաթթա էօլլում կէլիյօր: Լաքին
պու նէթիճէլէր կիւնաճիւրը սիլիպ կէօթիւրի-
յօր իսէ տէ ճանը լէքէլէրինտէն հըյգալմա-
յօր: Ֆիքալէրին վէ միլլէթլէրին թէճրիպէսի
պունը աաիմա իտպաթ էթմիշ տիր:

Թէհէսիս վէ վաշար տախի ճանըն պու լէքէ-
սինի թաթիլի էտէմէյօր: Ատէմ ճէհէննէմին
մախուֆ մէնպարէսինտէն վէ ճէհէննէթին ճալիպ
թարիֆլէրինտէն սէվա օլունարադ պաղը կիւ-
նաշարըն իրթիքիտապընտան կէրի տուրապի-
լիւր, լաքին նէ՝ ճէհէննէթ վաաար նէ՝ ճէհէննէմ
թէճաթի իճրա էտիլիշ պաւն կիւնաճարըն
լէքէսինի ճանտան սիլլէմէզ: Մազպէթին էլին-
տէքի գան լէքէսինի տէրիւնըն սալարը հըյ-
գալմաաղը կիլի, կիւնաճիւրալարըն ճանըն-
տաքի լէքէյի ճէհէննէմ աթէչլէրի պիլէ թաթի-
հիր էտէմէզ:

Վահի 1. 8 տէ վէ Ինճիլին տաիր մահալ-
լարընտա պիզի ֆէնի գանըյլա հըյգալմա
հաղ-
ղընտա հաղըլըյօր: Գաթլ ֆիլիի տէյու թարիֆ
օլունման կիւնաճըն լէքէսինի ճանտան Քրիս-
տոսըն գանը թէմիլլէյէճէք տիր:

Լաքին գան գանը հըյգա՞ր մը: Զուլմու
ղուլմ տէֆ էտէ՞ր մի, հազըզըզ իհազը ը
հազգ էտէպիլի՞ր մի: Գաթլ գաթլը թէպիլիյէ
էտէ՞ր մի:

Պու տա օլմազ: Գաթլիլի իտաւ էթմէք՝ ա-
նա ճէզա վէրիւր, լաքին բուհունը թէմիլլէյէ-
մէզ: Իթաաթսըզ չօճուզ թէլտիպ օլունմազլէ
թէպիլիյէ օլունմազ, պիր միւճրիմին հէրինէ
հաթթա պիր սալիհին ճէզա չէքմէսի պիլէ օ
միւճրիմին գալպինի թէմիլլէյէմէզ:

Քէնտի գօնուսունը, Ալլահը վէ պիննէֆս
քէնտի հիւքսէք չախսիյէթինի գաթլա գաստ
էտէն կիւնաճիւրը Քրիստոս նասը՝ հըյգար:
Քրիստոս պունը էվվէլա ասհալի ֆէնի ֆէն-
սիսինէ սիլիյէթի իճրա էտէր:

Գաղաէն տիւչիւպ հարալանանը կէօրիւրսէք
օրատա գան պիզտէ քհրաւնիլա հիսսինի ու-
յանտըրըր: Պիր ճինայէթ իլլէմիշ օլան իւզէ-
րինտէ գան կէօրիւրսէք պիզտէ աւալէք հիւսի

հասըլ օլուր, պիր գահրէման ասքէրին գանը՝ տէրունիդատ վարանիկիւրլիմ տուլուսընը թէշտիտէտէր, պիր պիշարէյի գուրթար-ժագ իչին ճանընը ֆէտա էտէնին դանը պիզատ փագիլէք վէ մոսնապպէք հիսսինի ուլանտըրըր: Բրիստոսըն դանը իսէ, Ալլահըն պիզէ դարչը թաշըտըղը մուհապպէթ վէ թէնզգիւլիւ պիզէ խապէր վէրտիլի իչին, պիզտէ պիզիմ ուրլիյէթիւիզէ տաիր պիր տուլղու ուլանտըրըր: Օ քէնսիէլէմ վէ էօլլամիլլէ պանա՝ «Ան իլահի սին, էվլատուլլահըն» տէյօր, պէն տախի քէնտի քէնտիմէ, «էօյլէ» մի, պէնտէ պէօյլէ պիր հիւքսէք պիւն վա՞ր մը» տէյու սիւալ էտիյօրըմ: «Վար» վէ «Եօգ» պիրիպիրլէրինի թէազըպ էտէր իքէն, նիհայէթ վա՞ր տէյու գարար վէրիյօրըմ: Պէօյլէճէ Անըն մուհապպէթինտէ պէնտէ՝ հիւքսէք «Պէն»իմ գըյամ էտիյօր:

Իմտի Բրիստոսըն պու թէնզգիւլի ճիւնէթինէ պագարքէն Բրիստոստա Ալլահը պու վագթա գատար պէնիմ իչին մուհապպէթինտէ սապիթ գալմըլ տէյու կէօրէրէք Անըն մուհապպէթինէ հայրան գալըպ ճէլպ օլունույօրըմ: Պէօյլէճէ Ալլահ պէնիմ տէրունիմտէ գըյամ էտիյօր: Անը պէնիմ իւլաաքեարըմ տէյու կէօրիւպ գուճաղընա աթըլըյօրըմ: Օ պէնիմ իչին «Ապսա փէտէր» օլույօր:

Պու հիսս իլէ ատէմլէրէ տէօնիւնճէ ծնարը Ալլահ մուհապպէթինտէ պիրատէրլէր տէյու թանըյոպ, անլէրի պու իլահի մուհապպէթլէ սէվիյօրըմ: Պէօյլէճէ զօնչոլ տա պէնիմ իչին իհկա օլունույօր:

Իմտի տէրունիտէ հիւքսէք «Պէն»ինի պուլուպ Ալլահը սէվիլիւլի ֆէտէր վէ ատէմլէրի Ալլահտա պիրատէրլէր տէյու թանըյան քիմսէ, էսքիսինտէն պիւսպիւթին ֆարցը պիր ատէմ տիր: Օ՝ Բրիստոսըն մուհապպէթլիլէ կիւնահ լէքէսինտէն հըյգանմըլ տըր: Էսքի ատէմի պիլ ճիւմլէ ֆիլիլէրիլէ պէրապէր սալպ էթմիլ օլուպ Բրիստոստա եէնի պիր մախլուգ օլմուլ տըր: Օ՝ Ալլահ իլէ սէրպէսթանէ միւլագաթ էտէր, պիրատէրլէրինէ մուհապպէթլէ խըամէթ էտէր վէ քէնտի տէրունիտէ էվլատ Ուլլահ օլաուղունը հիսս էտէր:

Պունը անտէ իճրա էտէն Բրիստոսըն գանը տըր: Լաքին իչ գանտա հա խաչտա տէյիլ, գանըն վէ խաչըն մանաղլիսա տըր, անլէրին արգասընտա տուրան թասալվուրտա տըր: Օրատա պիլ Ալլահը՝ սէվէն, մուհապպէթինտէ

ինտանա թէնզգիւլ էտէն, թէնզգիւլինտէ քէտէր չէքէն վէ քէտէրինտէ սոն նոպթայա գատար սէպաթ էտէն պիր խէլաաքեար տէյու կէօրիւլ իլ:

Իշտէ կիւնահը հըյգայան գուլվէթ պու տըր: Կիւնահըլարընըլ գըրմըլ պէօճէյի կիպի գըրմըլ իսէ անը գարտան պէյալ էտէն գուլվէթ պու տըր:

Տօս՝թուս. Սէն պու փոնարտա կիւնահ լէքէսինտէն հըյգանալմը մը, դալպին՝ գըրմըլ կիպի գըրմըլ օլան լէքէսինտէն թաթհիր օլունուպ գար կիպի պէյալ օլտու մը:

Յ. Գ. Գ.

Տ Ո Ւ Ա

1.

Տուանըն հասար. — Տուալարմըլըն ճէվապը իթթիհաս իւզէրինէ միւլեստէս տիր: (Մատթ. 18. 19.) Ֆէվգանի օտատա «ճիւմլէ» արասընտա «պիրլիք» վար իտի: (Ամալ. 2. 1.) Վատար ալիմ վէ պիզգաթ Ալլահ գատար էմին վէ մուգարրէր տիրլէր: Վատարընըն իճրասընը Անտէն ըէճա էլլէ, Ալլահ նաւըլ «Խայր» տէյէ պիլիր: Տուալարմըլա վէրիլմիլ վէ վէրիլէճէք օլան ճէվապար Ալլահըն իրատէթի գատար կէնիլ (1 Յովհ. 5. 14) իսէլէր տէ, անլէր իմանմըլ իլէ թանտիա էաիլիլլէր (Մարկ. 9. 23.) Հէփ ֆուրսաթլարըն միւճիաի դայիպ օլմուլըն եէկանէ իւլաաքեարը, տիւքէնմէլ սէրվէթէ մալիք օլուպ, պիւթին ճիհանտա պիր ինայէթ թախթընըն սահիպ ի մութլագը անճաղ Ալլահ տըր: Անտէ պէրէքէթ կէօլլէնմիլ պիր մախգէն տէյիլ՝ պէլքի տէվլամի չաղլայան պիր նէհիր տիր: (Բօմ. 10. 12.) Վաիլ մինպէրտէ, մուհարրիթ՝ դազէթաընտա, խաթիլ՝ նութղընտա, սանաաթքեար՝ քէնտի եէվմի մէշղուլլէթինտէ պիր տէաիքլէրինի եինէ թէքրար էտէրլէր. լաքին Ալլահ ասլա թէքրար էթմէլ: Անըն մէրհամէթի հէր սապահ թագէլէնիլ: (Մէրսիյէ, 3. 22, 23.) Իմտի տուա էլլէ:

2. Տուանըն գուլվէթի. — Տուատա վատթա օլան գուլվէթ պիր զաք տըր. (Յովհ. 14. 13. 14.) Բրիստոս վատթաըլա Ալլահ եէթիլէն տուա՝ պիզգաթ Բրիստոս թարաֆընտան կիպի Անա վասըլ օլուր: «Պիւթին գուլվէթ» Անա վէրիլմիլ տիր: (Մատթ. 28. 18.) Պիզգաթ Իպնուլլահըն տուտաղլարընտան սատըր օլան չու սէօղլէրտէ նէ՝ աճայիպ գուլվ-

վէթ զահիր օլմադատ տըր: «Տոււտան զայրի հօլ իլէ չըզմաղ» (Մատթ. 17. 20):

Իմաստաւարընտա պու գուզվէթտէն իսթիֆատէ էյլէ:

3. Տուա իյիւն հազըրլըղ.— Տուա իյիւն էն ալա հազըրլըղ գալպ հազըրլըղը տըր: Գալպ հազըրլըղը ինա Ալլան մագպուլ պիր էօմը եաչամպլէ, ինա Ալլան մագպուլ օլան էօմը իսթ թուհումըղըն Ալլան իլէ տէվամի ալադատա պուլունմարլա էլտէ էտիլըր. (1 Յովհ. 3. 22): Պիր աէֆա ալէնէն տուա էտէպիլըր պիր հէմէրէյէ՝ «Թէճէմմիլէրտէ նի՞չիւն տուա էթմէյօրտուն» աէյու սիւալ էթտիլիմտէ, մէրգուսմէ ճէվապլէ՝ «Բուհտան աէլալէթ օլունմատըղըմ իյիւն ալըր» աէտի: Պու հէմէրէ «Ալլանա տուա էթմէք իյիւն գալպիմտէ հազըրլըղըմ հօղ տըր» աէտէ իտի: Խահա տօղրու պիր սէօղ սէօյլէմիչ օլուր իտի: Տուա թուհուն Ալլան իլէ օլան ալադատը, Անա սէօյլէմէսի տիր: Պու միւլադաթ արղուստընը գալպիմիդտէն մանվ էտէն չէյ եա հիւնանա արըր, եա իմանսըղլըղ՝ վէ եախօա գալպուսըղլըղ տըր: Բուհուսնըն պու տէրին արղուսընը տիլէր էնէմմիլէթմիղ արղու վէ խայալարա գուրպան էթմէ, զիրա պու արղու թուհունն հայաթը տըր: «Հէր զէման» տուա վէ նիյաղ իյիւն գալպիմտէ արղու վէ հազըրլըղ պուլունտուն (Եփ. 6. 18): Ալլան իլէ չօղ վաղթ պէրապէր պուլուն քի Ալլան տա սէնին իլէ չօղ վաղթ պուլունա: Մուգատտէս էլլէր իլէ տուա էյլէ, հօղ իսթ Ալլան գուլաղընը սէնաէն տիրիղ էաէր. (Մէզ. 66. 18): Պիղազալ վէ աֆիլքահնի պիր թուհ իլէ տուա էյլէ, զիրա Ալլան պիր պիրատէրին ինճինմէսի իլէ սիւքիլէթ էյլէր (Մարկ. 11. 25):

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

«ԱՄԱԼԱՐ ԿԷՕՐԻԻՐԼԷՐ»

Ամալարըն թալիմ ու թէրպիյէսի վէ ինթիյաճաթը հազգընտա 1913 սէնէսի Բահնիւմանըն 30ընճը նուսխէսինտէ մալիւմաթ վէրիպ, պիր զաչ համիլէթլի զէվաթտան իանէ գապուլ էթմիչ օլտուղուստան լէֆֆէն պիր հիսապ ճէտվէլի իրօալինի թէնսիպ էյլէտիմ:

Պու իանէլէրի պիր սըրասընտա այրը պիր ճէտվէլտէ կէօսթէրմէք արղուսընտա պուլունտուղուստան չիմալիլք եէքտէն կէօսթէրմիչիմ: Պու հիսապա կէօրէ 638¹/₂ զրուչ

պօրճուսիւզ օլուպ, պուլուն տախի եէտիմիլատէ պուլունտան սաթլըղ էչիալարսան վէ տօսթլար իանէսինտէն զափանտճաղը մէմուլ արը: 1909տան 1914է գատար ամալարըն իրաո վէ մէսարիֆի պէր վէճէ յաթի տիր.—

Խրաչ.— Իլք սէրմայէ 477,75: 60 խայրխահլարտան 1—10¹/₂ գատար 1,141,50: Գ. Շահպաղ էֆ. էլի իլէ 95: Եոզկատ միլլէթտաչլարըմըղտան 900: 100 գատար էչեատան 419,25: Պաղի պօրճ 638,25: Ճէման 3,671,75:

Մհաարիլ.— Եօլ մէսարիֆի վէ խարճըղլարը 2,250: 2,500 պատմա թասվիր, գալըպլարը վէ ֆօթօղրաֆլարը իյիւն 596: Մէքթէպէ կիթմէգաէն էվէրինտէ տէրս վէրէն խօճալարա վէ զայրիհա 471: Էլ իչի իյիւն գուսալ 150: Փօսթա վէ թէլէղրաֆ 115: Միւլթէնէվլի մէսարիֆ 89,75: Ճէման 3,671,75:

Պու անէտէք Ուրֆա վէ Մալաթիա մէքթէպլէրմէն կէօնաէրիլէն ամա գրղար 8 նէֆէր օլուպ, պուլարտան 7 նէֆէրի էրմէնի պիրի Բուս տըր: (Բեաչքի պու պապտէ Իսլամ հէմէնրիլէրէ տախի խըսմէթ էաէպիլէ իտիք):

Պուլարտան իքմալը միւտտէթ էտէնլէրտէ կէօրիլէն փիլի վէ ախլաղի ֆարղ չօղլարընըն «հագիդաթէն ամալար կէօրիլէր իմիչ» չէհատէթինի մուճիպ օլմաը պատի ի մէսէրրէթ վէ միւքնաֆաթըմըղ օլուր:

Իքմալը միւտտէթ էտէնլէրտէն Եոզկատը Օր. Նուրի զաթիլիլի հասէպիլլէ Այնթապտան վէրիլէն տալէթի գապուլ էտէմէտի իսթ տէ, չիմալի իլլէմէյէ հազըր տըր: Էվէրէքի Այնթուն իսթ Մալաթիատա հիւսնի թէվէճճիւն գաղանմըչ օլարադ մուալլիմէլիք էտիլօր: Կէմէրէքլի էլմաս տախի մէքթէպ թարաֆընտան էտիլէճէք հարաթմ իլէ գարիլէսինտէ միւքիտ պիր խըսմէթ կէօրէճէյի մէմուլ արը: Գայսէրիլլի Տիղրանուհի վէ Սունկուրլուլու իրմիւղա Մօթիաատիս իքի այտան իքմալը միւտտէթ էտիպ տիպլօմալարընը ալաճաղար, էվվէլքիսի Գայսէրիտէ վէ իքինճիսի Սունկուրլուտա քէմալը մուհապպէթլէ իլլէմէյէ հազըր տըրլար: Պուլարը թալիմ էտէն խօճալարա վէ թալիմէրի իյիւն ազճէ վէրէնլէրէ պին թէչէքքիւր:

Ն. Մ. ՄՈՍՏԻՉԵԱՆ

ՓԱՆԱՄԱ ԳԱՆԱԼԸ

Պալատաքի բէսմ փանամա դանալընր պիր թէյյարէտէն կէօրիւտիւյիւ շէքլտէ թէրսիմ էտիյոր: (0) Պահրը Մուհիթի Աթլաուի վէ (8) Պահրը Մուհիթի Բէպիր օլուպ Գանալըն ու զունլուդը թագրիտէն 50 միլ տիր: (3) Կաթուն կէօլունիւ կէօսթէրիյոր քի տէնիզ սաթհրնտան 85 այագ երւքսէք տիր: Պահրը Մուհիթի Աթլաուիտէն կէլէն վափօրլար Գանալըն աղզընտան կէլէր վէ (4) տէքինէրտիւպանլարտան հանի պէնալէրտէն պու կէօլէ չրզարլըրլար, վէ կէօլտէն կէլիպ, (5) տէ կէօրիւլէն Գուլէպրա տէրպէնտիւնէ կէլիլըլէր: Պու տէրպէնտի կէլիպ (6) վէ (7) տէքի նէրտիպանլարտան հանի պէնալէրտէն աչաղը Պահրը Մուհիթի

Բէպիրէ էնտիրիլըլէր (4) Չակրոս բրմաղը օլուպ կէօլուն սուլու օրտան կէլիլ: Պու պապաա Բահնիւնանըն 1912 Հոկ. 4 նուսխէսինտէ (սահ. 974) պուլունան պիր թարիֆի շու սըրաաա իլէքրար նէչը էթմէմիզ միւնասիպ օլուր տէյու գանն էտէրիզ:

«Պու նէհրին ուճունտան Պահրը Մուհիթի Բէպիրէ տօղրու 7—8 միլ դատար ուզուն Բուլէպրա նամ թէլիէ պուլունուպ պունուն իլինտէն տէ կէօլ հիզասընտա պիր եօլ քէսմիլ տիրլէր: Գանալըն իքի ուճունտա պէնալէր եափրլմը: օլուպ, գանալըն աղզընա եանաչան պիր վափօրրն տէնիզ թարաֆը պիր պէնտ իլէ գափաալաճագ վէ հօղարքի կէօլտէն օրայա սու տօլտուրուլարագ վափօր 30 այագ հօգարի

գալտորըրլաճադ: Վափօր օրատան իլերի սիւ-
րիւլիւպ աիկէր պիր պէնտ իլէ հինէ արգա-
սընտան գափատըրլպ կէօլտէն ազըտըլան սու
իլէ վափօր 27½ ալագ գատար հօգարը գալ-
տըրըրլաճադ: Տիկէր պիր պէնտ իլէ վափօր
կէօլիւն հիզասընա գալտորըրլարագ օրատան
գանալըն օ պիր ուճուճա տօղրու եիւրիւյճէճէ
տիր: Գանալըն տիկէր ուճուճա տախի պէօյ-
լէսի պէնտըլը պուլուճուճա, ճնլարըն տա սու-
յու պօշատըրլագ թարիղիլէ վափօր աէնիզ
սաթիճընա էնտիրիլէճէճ վէ օրատան պրագըպ
հօլունա կիտէճէճ սիր: Պու իքի թարաֆտաքի
պէնտըլը չիֆթէ օլուպ պիրինտէն Գանալըն կի-
տէն վափօր, վէ սիկէրինտէն գանալտան չը-
գան վափօր կէչէր: Պու պէնտըլտէն 1,000
ալագ ուզուճուճուճա վափօրլար գօլայճա
կէչէպիլէճէճ սիր: Մալիւմ օլտուղու իւզրէ,
չիմտիյէտէճ հափըմըջ օլան էն պէօյիւք վա-
փօրլար 900 ալագ ուզուճուճուճը կիւճ պէլա
կէչէպիլէճէճ սիր: Գանալըն սույու չիմտի
տէնիզ սաթիճընտան 85 ալագ հիւքսէքտէ իսէ
տէ, կէօլտէ սու չօղալտըղտա, գանալըն իչ-
լէրինէ ժանի օլմամասը իչիւն ֆաղլա սույու
տէնիզլէրէ տէօքէճէճ հօլար տախի հափը-
մըջ տըր: Գանալըն աչըմասը Մ. Ամէրիգա
հիւքիւմէթինէ 40,000,000 Ինկ. լիրասընա մալ
օլտու: Էվլէլա Մ. Տի Լէսէփս անը 24 միլիօն
լիրա իլէ պիթիթէճէլինի գանն էթտի իսէ տէ,
7 սէնէ իլլէլիպ 70 միլիօն լիրա սարֆ էթ-
տիքտէն աօնրա իչի պաշա չըգարամայաճաղընը
կէօրէրէճէ թէրք էլլէտի: Մ. Ամէրիգա հիւքիւ-
մէթի Ֆրանսըղ գուճփանիայա 10,000,000 լիրա
վէրտի, վէ գանալըն իքի թարաֆընտան 10
միլ էնինտէ արաղիլի ֆանամա ճիւմուրիլի-
թինտէն 2 միլիօն լիրայա սաթըն ալտը, վէ
սէնէտէ 50,000 լիրա վէրմէյէ վատ էլլէտի:
Գանալըն աչըմասընա իսէ 28,000,000 լիրա
սարֆ էթտի:»

ՆԵՎՇԵՀԻՐՏԵՆ ՄԵՔԹՈՒՊ

Միւլէյիֆ Էֆհէսի,

Նէվշէհիրտէ պուլունան ինճիլի քիլիսա պի-
նամըգ պիր գաչ սէնէտէն պէրու գէտէլէնէրէճ,
միւճէտտէտէն պիր պինա ինչասընա թէչէպիլիս
էտիլիպ պու խուսուս իչիւն միւգթապի օլան
ֆէրմանը հիւմայուն իսթիհսալ օլունմուլ տըր:

Պու քիւչիւք վէ ֆաղիր ճէմաաթըմըղ աը-
զու, խահիլ վէ աղիմ ֆէտաքեարըղ գտէրէճ

չիմտիյէ գատար ինչաաթ իչի իչիւն քէնտի
արալարընտա հիւզ օթուզ լիրա գատար պիր
մէպլաղ թէտարիք էտէպիլմիլլէր տիր:

Պինանըն ֆէրմանը ալի տաիլէսինտէ հանի
քիլիսա վէ ուֆադ պիր մէքթէպ վէ վաիգ էվի
հալինտէ ինչաաթ իչիւն լաագալլ իքի եիւզ լի-
րայա տախի ինթիյաճըմըղ օլտուղունտան, պու
մէպլաղըն էթրաֆ քիլիսա վէ ֆէրտըլէրտէն
թէպէրըլէն թէտարիքի իչիւն մէսուպ օլ-
տուղունմըղ մէրքէզ ի իթթիհատըն Գայսէրի
Միւլիթէլի Մէճլիսինէ միւրաճաաթլա միւ-
սաատէ թալէպ էլլէմիլ իսիք:

Գայսէրի Միւլիթէլի Մէճլիսի վէ Սթէյլըն
իճրալիյէ գօմիսիօնը պու խուսուս իչիւն բէսմէն
միւսաատէ վէ բուխաթ իթա էթմիլ օլտուգ-
լարընտան մէճլիսիմիլ սիղէ միւրաճաաթլա
ճէրտէլի ֆէրիտէնիզլին պիր սիւթունընը
լութֆէն պու թահրիրաթըմըղա հասը օլուն-
մասընա միւսաատէնիզի իսթիհիւմ էլլէմէյէ
գարար վէրմիլ տիր:

Հալը հազըրտա մինպէրիմիլին իւզէրի եը-
գըմըջ օլուպ պու հաֆթատան իթիպարէն խա-
նէլէրտէ իպատէթ էթմէյէ պաշլատըգ:

Պինա իչիւն լաղըմ օլաճադ թալար սալքի
քիւլլէյէն վէ քէրէսթէ վէ սալրէ գըսմէն հա-
զըրլանմըջ օլուպ, Բապպ իսթէրսէ պու եա-
զընլարտա ինչաաթա պաշլամագ նիլէթինտէ իզ:

Իմտի կէրէճ էճնէպի վէ կէրէճ եէրլի
Քրիստոսըն քիլիսասընը վէ ինճիլին ճէլիլ
խըտմէթինի սէվէն պիրատէր վէ հէմչէրիլէրին
քիլատամըղըն ինչասընա սէխավէթլէ իանէ
էթմէլէրինի ումուճ ճէմաաթըմըղ նամընա իս-
թիհիւմ էլլէրիլ:

Հալը հազըր միւղալագալտըրնա նազարէն
հէր նէ գատար պէօյլէ ճէլիլ մագսէտլէր իչիւն
հէմչիրէ քիլիսալար վէ ֆէրտըլէրին եէքտէն
պէօյիւք մէպլաղլար վէրէպիլմէսի իմքեան
խարիճինտէ իսէ տէ, քիլիսանըն հազըր վէ նա-
զըր պաշը օլան Բապպըմըղ տուլ գարընըն
իքի փուլունը թագտիր վէ պիր քեասէ սօղուգ
սույուն էճրինի թագտիս էթմիլ օլտուղու ճի-
հէթլէ, հէր պիր միւլին վէ միւլինէնին վէ
տօթլարըն մէճմա էմքէն իլպու իանէյէ հիս-
սէտար օլմալարընը արղու էտէրիզ վէ պու
պապտէ կէօնտէրիլէճէճ իանէլէրի Բահնիլաւա
իտարէսինին լութֆէն գապուլ էթմէսինի բիճա
էլլէրիլ:

Պիլ տախի չիմտիտէն քիլիսամըղա իլթի-
րաքը հիսս կէօսթէրէճէճ օլան ճիւմլէ տօսթ-

լարա թէշէքքիւրաթ վէ միննէթտարլըղըմըղը
թազարիմ իլէ հէր իւզէրինտէ խուսուուա Թիւր-
քիյասաա օլան Բրիստոսըն ճիւմէ քիլիսալա-
րընըն անըն լուծֆուհա մաղհար օլարազ նէշվ
ու նէմա պուլմասընը անըն իսմինտէ Բապպ-
տան թէմէննի էյլէրիզ :

Ինճիլի քիլիսա Հոգաբարձու վէ Միւշալիւր
Մէճիսի նամընա քեաթիպ
ՏԻԳՐԱՆ Յ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Պու մագսէտէ պիղէ կէօնտէրիլէճէք իա-
նէլէրի գապուլ վէ մաէլմէմուռնիյէ մահայրնա
կէօնտէրիլիզ :

ՐԱՀՆԻՒՄԱ

ՀԱՐՈՒՆԻՅԷ

Հարուռնիյէ՝ Ատանա վիլայէթինտէ Օսմանիէ
սանճաղընըն Պաղչէ դաղասընա թապի պէօյիւք
վէ մահսուլտար պիր օվայա նաղըր, թէտրիճլէ
հիւքսէլէն թէփէլէր իւզէրինտէ միւհսսէս էշ-
ճարը միւթէնէվիլէ իլէ միւզէյին, ապ ու
հալասը իօշ վէ հաթթա Իսքէնտէրուռն քէօր-
ֆէզինէ դասար թէմաթիւ էտէն ուֆուդ վէ
մէնդարէսիլէ պու հէվալիտէ պիրինճիլիյի գա-
զանըր :

Պուրասը վաղթըլէ թապիւթըն հարէքէթի
արզ վէ աթէշ ֆիշանլարընըն օյուռն մէյտանը
օլտուղու՝ մարուֆ գափիլըճասընտան վէ
դատիմ ազվամ ու միլէլին մալա վէ մէսքէնի
օլտուղու իսէ, անըն իւարնը, իւարապ, եա տա
Ջէրդամպըլ, (զիյրի գէմին օլմայը) թապիր օ-
լուռնմասընտան վէ հէր ալթընտա մէտֆուռն
գատիմ չէհր խարապէլէրինտէ թէզահիւր էտէն
ասարը աթիլիլէ իլէ, հալա ոսփ սաղլամ շա-
հիտ հալինտէ տուրան գալա, քէօթիլի վէ սու
եօլլարընտան մալիւմ տիր :

Թ. Ի. 1236տա, խաչակիրլէրին գէմանըն-
տան պէրու, պուրասը մէտէնի տիւնհայա
մալիւմ օլտուղու կիպի, Պաղտատ խաթթը
քէպիրի՝ Հարուռնիյէ օլասընտան կէչտիքէ միւս-
թագպէլտէ տահա զիյատէ մալիւմ պիր մէվգի
օլաճաղընա չիւպհէ էտիլէմէզ :

Պուրանըն պաշըճա մահսուլու, պուղտայ,
փամուզ, քիւնճիւ, թիւթիւն վէ իփէք օլուպ՝
պիւթիւն գազանըն պուղտայ անպարը պու-
րասը տըր :

Նէֆսի Հարուռնիյէտէ 12-15 խանէ իսլամ
վէ 150-200 գատար Բրիսթիան խանէլէր վար
իսէ տէ, պու գաղանըն 45ի միւթէճալիզ գա-
րիյէ վէ գասապալարընտան 25ի պու էօլքէյէ
աթի օլուպ՝ պուռնլարան պիր գաշը Բրիսթիան
պաղիսի իսլամ տըր :

Իսլամլարըն պիր մէքթէպ, իքի մուալլիմ
վէ պիր ճամիլէրի օլուպ՝ էթրաֆտան կէլէն

գալապալըգ իմամ Սէլիմ էֆ. թարաֆընտան
իրատ էալիլէն կիւզէլ վազ ու նասիհաթլար-
տան չօգ միւսթէֆիտ օլուրլար :

Պէօյլէ վիճաանը փաք վէ հապիգաթը վազ
էթմէքտէ սասըզ վէ անասըր ր միւսթէլիֆէ
պէյնինտէ մուհապպէթ վէ ուխուվվէթին թէր-
վիճինէ պէզլի զայրէթ էտէն բուհանիլէրին
թէզհիտինի ճէնտայը հազգտան թէմէննի էտէ-
րիզ :

Հարուռնիյէտէ ինճիլի իշ 1867 թարիխինտէ
պէտ էաթիպ 47 սէնէ տիր տէվամ էյլէմէքտէ
պուլուռնմուշ տըր : Իշիլէրին հէկտիկէրինի
միւթէագգըպ էսամի վէ աստաղը պէրվէճ ի
աթի պէյան օլուռնուր :

1. Խաչիւր էֆ. Թէնէքէճեան, 2. Մինաս
էֆ. Բէթէնճեան, 3. Փանօն էֆ. Գարաման-
լեան, 4. Թօրոս էֆ. Ամիրալեան, 5. Յարու-
թիւն էֆ. Պիլէմէճեան, 6. Պապիկ պիրա-
տէր, 7. Հէքիմ Գէորգ, 8. Չափար Յարութիւն,
9. Նէրսէս պիրատէր, 10. Հէքիմ Յա-
կոբճեան, 11. Վարդան իսճա, 12. Յովնան փաթ-
փաթեան, 13. Սողոմէ պապա, 14. Վեր.
Սարգիս Թօրեան, 15. Համբարձում էֆ.
Էլմաճեան, 16. Վեր. Սարգիս Պիլէզիքճեան,
17. Յովհաննէս էֆ. Չիլինկիրեան, 18. Մով-
սէս էֆ. Նրանեան, 19. Մինաս էֆ. Սալա-
թեան, 20. Կարապետ էֆ. Դըրգեաչարեան,
21. Վեր. Գասպար Հայտօթեան, 22. Կա-
րապետ էֆ. Դըսաճըգեան, 23. Վեր. Ս.
Յովհաննէսեան, 24. վէ աճիլլէրի օլմուշ տըր :

Էլհէվմ ֆրօ. ճէմաաթընըն հէօքիւն նու-
ֆուսու 300 գատար օլուպ՝ հէման նըսթը օգու-
մագ հազմագ պիլիւր Կէչիլի վագրա ի միւլլի-
մէտէ սալթ պու ճէմաաթտան 47 քիմսէլէր
գաթլ էտիլմիշէր իսէտէ, չիմաթի 55 քիլիսէ
աղասըլլէ միւսթագպէլ քիլիսէյի թէշքիլ
էտէճէք 40տան զիյատէ կէնճլէրինին պուլուռն-
մասը մուճիպ ի մէսէրրէթ աճվալլտան տըր :
Իքի մէքթէպիմիզ օլուպ՝ պիրի զիւքիւր օլ
պիրի իւնաս տըր : Շիմաթիյէ գատար հիշ պիր
մէզուռն եա մէզուռնէ մէյտանա կէլմէմէսի
մուճիպ ի էսէֆ հալլէրաէն իսէտէ, գօլէճտէ
Հարուռնիյէտէն իքի կէնճին թէալլիւմ էթմէսի
վէ տահա չօղլարըն օլ մագսէտէ ճէհտ ու
զայրէթի սէվինէճէք ահվալտան տըր : Կէչէն
սէնէ ճէմաաթըմըղտան անճագ 5 ատէտ Եհնի
էօնր դաղէթասը օգուռնուր իքէն՝ պու սէնէ
17յէ իպլաղը մուճիպ ի մէսէրրէթ տիր :

Կարապետ իսճա Բէրիկեան րիասէթինտէ

պիրտէ Կ. Խ. շիրքէթիմիզ օլուպ՝ կէնճէրին թէրէննիւմ, թէհզիպի տիւլագ, Բ. Մ. միւթէ-լաասը վէ ազլի տալիւտէ թէալիսինէ ճէհա էտիլմէքտէ տիր:

Էսքի քիլիսէ պինասը եէրինտէ Երիցասուն հափըմը օլուպ՝ անըն ալթընտա մէքթէպ վէ քիլիսէ խըտմէթլէրիմիզ իճրա էտիլյօր իսէ տէ, քիլիսէ վէ մէքթէպ պինալարընա էչէտտի լուզում հիսս էտիլմէքտէ տիր: Քիլիսէ պինա-մըզ իչիւն ֆէրման ը չահանէ շէրէֆ սաաըր օլ-մուշ վէ հէնի քիլիսէ պինասը վէ արսասընա 100 լիրա՝ի օսմանիտէն զիյատէ մէսարիֆ է-տիլմիշ իսէ տէ, փարամըզ օլմատըղընտան իշ-լէրիմիզ եիւզ իւսթիւ գալմըշ տըր: Պիր գաչ հաֆթա էվլէլ Մարաշտան Տիրուհի հանըմ Սալիպեանըն քիլիսէ պինամըզ իչիւն 5 լիրա՝ի օսմանի իանէ էթմէսի մուճիպի մէսէրրէթ պիր խուսուս իսէտէ, հալա 500 լիրայա իւ-թիյաճ հիսս օլունմագտա տըր: Պիզ մալէն վէ պէտէնէն իչլէմէյէ հազըր իսէք տէ, Կիլիկիա Միւրթիւնը վէ Միշըն տօսթլարըմըզ իլէ պէրա-պէր սէխավէթմէնտան էֆէնտի վէ հանըմ-լարըն ճէօմէրտ վէ պօլ իանէլէրինէ միւհ-թաճ իզ:

Հէտիյէլէր Մարաշտա Միշընըն խազինէտարը Մր. Ուալիյէ (Mr. E. C. Woodley) հա Ստա-նատա Dr. W. N. Chambers հիմմէթիլէ, հա տա Հարունիյէտէ Herr Fon Dobbeler իլէ իրսալ էտիլէպիլիր:

Հարունիյէտէքի Լուսառոյցական պիրատէր-լէր արասընտա տէօրթ սէնէտէն պէրու Արժ. Տէր Մ. քահանայ Տէր Յովհաննէսեան հոգեւոր պաշտօնէայ հալինտէ չալըշմագտա տըր: Քիլի-սէլէրինին տէօրթ տիւլարը հափըմըզ պիթմիշ իսէ տէ, փարանըն հօզլուզու վէ հիւքիւմէթի սէնիյէտէն ֆէրման օլմատըղընտան պինա եիւզ իւսթիւ գալմըշ տըր: Պիր մէքթէպ պինալարը պիր մուալլիմ վէ պիր մուալլիմէլէրի վար տըր:

Պուրատա պիրտէ Ալման էյթամիսանէսի վար քի պիզզաթ գարիյէնին մէրքէզինտէ վէ հէր թարաֆա նազիր պիր թէփէ իւզէրինտէ օլուպ՝ հէման 4000 լիրա ժասրաֆլէ պինա օ-լունմուշ տըր: Սալթ հէլլի 42 գատար էյթամ գայըրմագտա օլտուզու կիպի, Հալէպ, Քիլիս, Այնթապ, Մարաշ, Ջէյթուռն, Ալպուսթան, Ֆընտըճազ վէ Ատանա, Թարսուս, Մէրսին, Միս վէ Հաճին, Օսմանիյէ, Հասան պէյլի վէ Պազլէ վէ էմսալի 20 գատար մահալլէրտէն կէլմէ 160 տան զիյատէ նըսֆէն զիւքիւր վէ

նըսֆէն իւնաս չօճուզլարըմըզ պէսլէնիպ՝ գայ-րըրմագտա վէ էրմէնիճէ, Օսմանլըճա վէ Ալ-մանճա թէտրիսաթ նիզամըզ հօլտա իլէրի սիւրիլ-մէքտէ տիր: Էյթամիսանէ միւտիրի Հէրր ֆօն Տօպլէր վէ ֆազիլէ միսիս Ֆօն Տօպլէր հազիպի պիր հայր և մայր հալինտէ չօճուզլարը գայըր-մագլա վէ էրմէնիճէ իսանա աչինա օլտուզ-լարընտան օ տալիւտէ տախի միլլէթիմիզ՝ իֆա էթտիքլէրի խօշ խըզմէթլէրի մուճիպի մէսէրրէթիմիզ օլմագտա տըր:

Իքի միւզթէտիր խօճալար իլէ տէօրթ վար-ժուհիլէր էյթամըն ազլի վէ ախազի թէտրի-սինէ հօրուլմագ պիլմէզ գայրէթ իլէ չալըշ-մագտա տըրլար:

Փազիլէ Միս. Փազլա Շաֆըր վէ Օր. Մարի Խըրըզմալեան ումում էհալիմիզ իչիւն հէմ խասթալարա պագարագ, հէմ պէշարէթի թէպ-չիր էտէրէք, Շուխթէր Մէյրի իսէ էյթամիսա-նէտէ հէթիմ վէ հէթիմէլէրին թէտալի վէ մէլպուսաթ իչլէրինէ գայրէթլէ չալըշմագտա տըրլար:

Շու կիւնլէրտէ Միս. Փազլա Շաֆըր տէ-րունի գարիյէտէ պիր ճատտէ ինչասընա թէ-չէպպիւս իլէ էհալիտէն վէ էյթամ խանէ միւ-տիրինտէն իանէ ճէմ էտէրէք, քէնտի տախի մալէն վէ պէտէնէն չալըշարագ պէլէտիյէտէ պէօյիւք պիր խըտմէթ իֆա էյլէմէքտէ տիր: Տահա իշ չօզ, գարիյէմիզին քէօփիւր վէ փու-նարլարա չօզ ինթիյաճը վար տըր: Իւմիտ էտէրիզ Րապպ անը գարիյէմիզէ չօզ խուսուս-լարտա մուճիպի պէրէքէթ զըլաճագ տըր:

Անկաաըղըմա կէօրէ Թիւրքիստա 1800 հէթիմ վէ հէթիմէլէր պէսլէյիպ՝ 200 տէն զի-յատէ տուլարա իշ պուլան, վէ 500-600 թա-լէպլէր թէտրիսինէ կիճէ կիւնտիւզ պէզլի զայրէթ էյլէյէն ֆասթօր Էրնէսթ Լօման Թիւր-քիայը ունուտամայաճաղը կիպի, տէֆաթլէ զիյարէթ էյլէտիյի պու գարիյէյի տախի քէօչէի խաթրտան չըգարմայաճագ տըր:

Իմտի, գըթալ վագթընտա դահրէման կիպի չօզ ֆէտաքեարըզլէ կէօյիւս կէրէրէք միլլէթի-միզէ խըտմէթ էթմիշ օլան ֆազիլէ Միս Շա-ֆէրէ, հէթիմէլէրիմիզին թէալիսինէ լէյլ ունի-հար չէֆիզ գալպ վէ տէրին իշթիրագ իլէ խըտմէթ էյլէյէն էյթամ խանէ միւտիր վէ միւ-տիրէսինէ վէ Ալմանհատա պուլունան ճիւմլէ տօսթլարա, անսամիմ իւլ գալպ թէչէքքիւ-րլումիւզիւ պէյան էտէրիզ:

«Խայր իշխմէքտէն օսանմայալում, զիրա կէվշմէտիյիմիդ թագտիրտէ մէվսիմինտէ պի- չէճէյիզ, (Ղաւ. 6. 9.):

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԱՆՈՒՇԱԿԵԱՆ

ՄԱԼԻՒՄԱԹ ՓԱՐԶԱԼԱՐԸ

— Ինկիլթէրրատա, պիր խթաթիսթիքէ նազարէն, սէնէտէ ատի վէ մօթօր իլէ իշխէյէն արապալար 1,800,000,000 միլ մէսաֆէ գաթ էտիյօրլար: Արապալարըն կիտիպ կէլմէսի միւնասէպէթիլլէ կէչէն սէնէ 750 ատէմ թէ- լէֆ էտիլմիշ, Կանի հէր 2,133,333 միլ իշխն պիր ատէմ: Մօթօր իլէ իշխէյէն արապալար սայլտա 50,000 տիր վէ սէնէտէ 300,000,000 միլ մէսաֆէ գաթ էտիյօրլար, պունլարըն կի- տիպ կէլմէլէրի միւնասէպէթիլլէ սէնէտէ 200 ատէմ թէլէֆ օլույօր, Կանի հէր 1,500,000 միլ իշխն պիր ատէմ:

— Մօրմօնլար ինկիլթէրրատա շէր, գա- սապա վէ քէօլէրտէ տօլաշըպ զըզլարը Եռ- թահա հիճրէթ էթմէյէ տավէթ էտիյօրլար, պիր սէնէտէ 70,000 էվ զիյարէթ էթմիշլէր, 5¹/₂ միլիօն լիսալէ տաղըթմըշլար. 1907տէ լանգաշիրտէն 1,200 զըզ հիճրէթ էյլէմիշ: Պունլարըն աճէնթլէրի հէր թարաֆտա կիզ- լիճէ իշխէլէր իմիշ վէ չօգ սէրվէթ սահիպի տիրլէր:

— Պաւարիատա պիր սաաթճը թէքմիլ ճամստան պիր սաաթ Կափմըշ, պու իշի 6 սէ- նէտէ պիթիլմիշ տիր:

— Իլլինօատա պիր չիֆթճինին պիր թաւու- ղու վար իմիշ քի, էօրտէք կիպի Կիւզէր վէ սույա տալըպ պալըգ ավլար իմիշ:

— Ֆիլատէլֆիա միւստաի ռումուլիա ճիւմլէ պէքեարլարըն իւղէրինէ պիրէր Կաֆ- թա Եա տլամէթ գօյմագ թէքլիֆ էտիյօր քի պազը գապահաթլարըն էօնիւ ալընսըն:

— Սիւմտա շահանի հարէմ տարիէսինին մուհաֆըզլարը գատըն փօլիսլէր իմիշ:

— Հէր սապահ սաաթ 8 իլէ 9 արասընտա Լօնարա շէհրինէ 164,000 ատէմ կիրէր իմիշ:

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԻՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Մասաւ Գայյօ վի Գալէք փաճիկի.— Պու հաֆթա զարֆընտա էվրօփանըն նազար ը տիգ- գաթընը ճէլպ էտէն մէսէլէ Մատամ Գայյօնըն՝ Ֆիկարօնըն միւսիր Մ. Գալմէթի վուրմասը իտի: Մարտ 16 տա Ֆրանսանըն մալլէ նազը- րը Մ. Գայյօնըն ղէվճէսի Ֆիկարօնըն իտարէ խանէսինէ կիտէրէք ըվօլլէր իլէ միւսիր Մ. Գալմէթի վուրուպ էօլտիրտիւ: Ֆիկարօ՝ մա- լլիյէ նազըրը ալէյինտէ պիր թաղըմ ազվի- յէթտէ պուլունմուշ վէ պու ազվիյաթը իս- պաթ էտէճէք վէսիգէլէրի նէշը էթմէք նի- յէթինտէ օլտուղոնը խապէր վէրիյօր իտի: Իմտի մատամ Գայյօ կէօյա պու հազարէթին էօնիւնիւ ալմագ իշխն պու ճինայէթէ ճիւրաթ էյլէմիշ տիր: Լաքին պու ճինայէթին սէպէպի արանըլըրքէն տահա պէօյիւք վէ տահա մու- հիմմ ճինայէթլէր մէյտանա չըգտը: Բօշէթ իս- մինտէ պիր տօլանտըրըճը՝ պունտան պիր գաշ սէնէ էվլէլ սախթէ պանգալար թէէսիս վէ գումիանիալար թէշքիլ էտէրէք էհալինին մի- լիօնլարճա ֆրանզլարընը չարփմըշ իտի: Մ. Գալմէթին նէշը էթմէյէ միւրատ էթտիլի մէք- թուպարտան պիրիսի փարլամէնթօ հուղու- րոնտա օգունուլտուգտա անլալըլտը քի մէր- ղում Բօշէթի փէնչէ ի առալէթտէն գուրթար- մագ իշխն Մ. Գայյօ վէ գապինէ ազապընտան Մ. Մօնիս տօղրուտան թէէսիլ իշխէթմիշլէր տիր: Պու խապէր պէօյիւք հէյլճանը մուճիպ օլուպ, անը թէֆթիշ էթմէք իշխն խուսուսի պիր գօմիսիօն թային օլունմուշ տըր:

Խոլանսա միսիգիսի կիթաթէ փէք վէ- խիմ հալ ու հէյթ քէսպ էթմէքտէ տիր: Պու կիւն Ըլսթըր էյալէթինտէ Հօւր րաշ իտարէսինէ իշթիրաք էթմէք իսթէմէյէն էհալի թարաֆըն- տան 110,000 նէֆէրտէն իպարէթ պիր կէօ- նիւլլիւլէր օրտուսու հազըրլանմագտա տըր: Պունլար Իրլանտա մուխթարիյէթինի քէնտի- լէրին տինի հիսսիյաթընա (ֆրօթէսթանթլըզա) պիր թէհաիտ ատտ իլէ, պիւթին գուվլէթ- լէրիլլէ օնա մուգազէմէթէ հազըրլանըյօրլար, վէ կէնճլէրտէն մատա, հաթթա իթիյարլար վէ չօճուգլար պու օրտույա տախիլ օլույօր- լար: Սալթ հուսուտա պալընտա օլան պէօլիւքլէր 3,000 նէֆէրտէն իպարէթ օլուպ ֆարըլընոգթա- լարա թագսիմ օլունմուշ արըլար: Ինկիլթէրա,

Սղոյիս վէ հաթիւն միւսթանդրաթիտան Բլւ-
թրք էհալիսինէ քննաթի միւսնհատէլէրինտէ
հարաւմ էլլէմէքլիսի սէօզ վէրէնլէր վար արր:
Տիկէր թարաֆտան հիւքիւմէթի քննաթի նիյէ-
թիւնէ Խապիթ տուրույոր: վէ փարլամէնթիտա
մուխալիֆ թարաֆրն րէիսի Մր: Պոնար Լ. հիւ-
քիւմէթի ալէյնիտէ ատէմի իթիմատ րէյի թա-
լէպ էթմիշ իսէ տէ, 43 րէյ էքսէրէյիթիւ
թէքլիֆ րէտտ օլունմուշ արր:

Արնսնիւնդգաւ էփիլիս թախլիյէսի մէսէ-
լէսինտէ պիր ազ միւշքիւլաթ մէյտանա կէլ-
միշ տիր: Էսատ փաշա էփիլիյէրի ճէպրէն
Արնսնիւն հիւքիւմէթիւնէ թապի զըմաղը
թալսիյէ էտիյոր, Թուրխան փաշա իսէ աղէր
իլէ միւլայիմ պիր թարգաւ մուսմէլէ էթմէք-
լիլի թալէպ էտիյոր: փրէնս-Վիտ Թուրխան
փաշանրն թէրթիպինի րէտտ իլէ անրն իսթիֆա
էթմէսինէ սէպէպ օլմազլըղը իսթէմէյոր: Տի-
կէր թարաֆտան Էսատ փաշանրն էհալի իւզէ-
րինէ օլան թէէսիրի տախի ազիմ տիր:

Արնսնիւն իյէ Բուսիս արաւորնտա մուհա-
րէպէ չայիալարը ճէրէան էաէր իքէն, պու-
հաթիս պիրտէ Բուսիս, Ալմանիս վէ Յրանտա
իթիլաֆը հազընտա Լազմաղա պաշտարար:
Նօթյէ Վրէնիս կէլէն հաթիսաթի նուսխէլէ-
րինիս պիրիսինտէ էվրօփա տէվլէթլէրինիս եէնի
պիր իթիլհաւա թէէքիլ էտէճէլինի իսապէր
վէրմիշ տիր: Կէոյա քի Ալմանիս իթիլաֆը
միւսմէլէս իլէ պիրլէէճէք իսթիշ, Լաքին պու-
խապէրէ տախի էհէմիլթ վէրիւմէլ:

Իսպիս գապիսնիսի նիհայէթ թէէքիլ օլուն-
մուշ արր: Սինիօր Սայանտաւ պաշ վէքի վէ
տախիլիյէ նազրր օլմազ իւզրէ պապինէ թէ-
լէքիւլ էթմիշ տիր:

Մարցօնի իթի սէֆինէլէր արաւորնտա թէլսիզ
թէլէֆօնը թէճրիպէ էաէրէք 12 սաաթ լայն-
գաթի միւլապաթ էտէպիլմիշլէր տիր:

Տ Ա Ի Լ Ի

Իսթիզուզ մի գաֆէրաթը.— Յրանտա մալիյէ
նազրր Մ. Գալլօնրն իսթիֆաթը միւսնտէպէ-
թիլիյէ իսթիզուզ միւլաքէրաթլընրն թէէլսիլի:
օղրայաճազրնր պաղը դաղէթալար հազմըշար
իսէ տէ, մաէլմէնուսիյէ միւլաքէրաթլըն պու-
խաթիֆատան տօլալը ալլա միւթէէնսի օլմա-
տըղը իսթիլսար օլունմուշ արր: Ճալիս ալէյ
իլէ Յրանտա հիւքիւմէթի արաւորնտա իզթի-
սատի իսթիլազար հազընտա ճէրէյան էտէն
միւլաքէրաթ ախիլէն քէմալը մուլտֆֆազի-
յէթլէ իսթիմա պուլմուշ արր: Պու պապիսէթի
մուսմէլաթ ր միւթէթէրրիէնիս տէ պիր գաշ
կիւնէ գատար իքմալը մուգարրէր տիր: Իս-
թիզարազ միւթէալլըպ ախիկէր իսուսուսաթլըն
էն մուհիմէլէրի էսատէն միւլաքէրէ էտիլմիշ վէ
իթիլաֆատա իզթիլաթն էթմիշ օլտուղու ճի-
հէթլէ Ճալիս ալէյն պիր մանի գուհուր էթ-
մէտիլի թազաիրտէ պէշ օն կիւնէ գատար

Տէրաւաւէթի անտէթ էթմէսի իւմիտ օլուն-
մազտա արր:

Էրմէնիսրան վիշայարը իյիւն միւլաքիլ ի
ուսնսնիլէր.— Էրմէնիսրան վիշայաթը իքի տա-
լիւն ի թէթիլիլիյէյէ թազուլմ էտիլէք Պապ ը
Ալի տիւվէլ ի մուազղամանտան էճնէպի միւ-
թէթիլի ի ուսնսնի իսթաաղը թալէպ էթմիշ ի-
տի: Ախիլէն իսապէր ալլընաղընա կէօրէ միւ-
թէթիլի ի ուսնսնի նաւաղէտլէրի հազընտա
անճազ պիր սէֆարէթ միւսթէսնա օլմաղ իւզ-
րէ տիւվէլ ի մուազղամա սիւֆէրաւորնա հիւ-
քիւմէթլէրինտէն թալիմաթ վիւրուտ էթմիշ
տիր: Տիկէր սէֆարէթ տէ թալիմաթ կէլինճէ
սիւֆէրա իճթիմա էտէրէք լիսթայը թանղըմ
վէ Պապը Ալիյէ թէպլիլ էլլէլէճէքլէր տիր:
Միւթէթիլի ի ուսնսնիլէր իյիւն Ֆիլէմէնք վէ
Պէլճիգատան իքիլէր նաւաղէտ կէօսթէրիլիլի
րիվայէթ օլունմազտա արր:

Կիտրիլիս իհալիս մուսնալմը.— Մալիս օլ-
տուղու իւզրէ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ կէօմ-
րիւք րէտմինիս հիւզտէ տէօրթ մըզտարընտա
թէլիլիսի իյիւն էօթէտէն պէրի տիւվէլ ի մու-
ազղամա նէզտինտէ թէլէպպիւսաթտա պուլու-
նույոր իտր: Սոն զէմանլարտա միւլաքէրաթ
էլէմիլիլիլ իլէ թէճտիտ օլունարազ տէվլէթլէ-
րին էքսէրինիս զամմը մէլքիւլէր մուլաֆֆա-
գաթլարը թէէմին էտիլմիշ տիր: Շու գատար
քի Պապը Ալիին հիւզտէ տէօրթ զամմ թէք-
լիֆինէ մուգապիլ տիւվէլ ի մուազղամա արա-
լարընտա պիլմիւլաքէրէ պու զամմը հիւզտէ
իւշ օլարազ դապուլ էտէճէքլէրինի Պապը Ա-
լիյէ ինաս էթմիշ տիրլէր: Թէթէրրուաթ իք-
մաղ օլունտուլտան սօնրա զամմըն հանկը թա-
րիսան իթիպարէն ճէրէյան էտէճէթի թալին
օլունաճազ տր: Պու կիւն կէօմրիւք րէտմի
հիւզտէ 11 տիր: Պունուն հիւզտէ իւշիւ տա-
լի 7 տէնէ էվլէլ ախյունը ուսնսնիյէ վարի-
տաթընա թէրք օլունմազ իւզրէ տէվլէթլէրին
մուլաֆապաթրյա զամմ օլունմուշ իտի: Պա-
գաթ պու զամմըն միւստէթի էօնիւմիւլաքէրի
Մայիտէ իսթիմա պուլույոր: Պապը Ալիին
թէլէպպիւսաթը իւզլէրինէ Տիւվէլ ի մուազղա-
մա պու զամմըն պէթէքար թէճտիտինէ մու-
լաֆապաթ էթմիշ տիրլէր: Պու կիւն կէօմրիւք
վարիտաթ ի ուսնսնիլէսի սէնէվի 4,099,065
լիրա տր: Եազրն միւսթազպիլտէ մէմուլ օլ-
տուղու վէճիլէ կէօմրիւք րէտմի հիւզտէ 14 է
իպլազ օլունուրա, վարիտաթ 1,117,926 լի-
րա արթաճազ տր:

Գապիսնի պուհրանը շայիալարը.— Ատիլիյէ
նազըրը Իպրահիմ պէլին իսթիֆա էտէրէք

Շուրաի տէվլէթ րիյասէթինէ, Շուրաի տէվլէթ րէյիսի խալիլ պէյին մէջիսի մէպուսուն րիյասէթինէ վէ մէարիֆ նազըր Երէքրի պէյին տէ միլլէյէ միւֆէթիյէրինտէն պիւրինէ թային ուղնաճաղընա տաիր պիր թաղըմ չալիսի տէվլէրան էթմիլ իսէ տէ, Օսմանլը տաճանը պուշարը սուրէթի գաթիյէտէ թէքզիպ էթմիլ տիր։ Պու խուսուսատ ալազատար ուն զէվաթ՝ զաղէթաճըլարլա ուն միւլաղաթլարինտա՝ պու կիպի պիր թէպէտաիլէ աւլա սէպէպ ումաթըրընը վէ գաթիյէն պուհրան ը վիւքէլա թէհատուրա էթմէյէճէյինի սէպէմիլ տիրէր։

Սըր էսալըրս Կրէյին Թիւրքիս հազըրնա պէյանաըր։— Ինկէյթէրա խարիճիյէ նազըր Սըր էսալըրտ Կրէյ ալամ գամարասընա պէյանաթ ը արթիյէտէ պուլուսունա տիր։ «Սուլհուն թէէսարիստինտէն սոնրա Ինկիլիթէրանըն Թիւրքիայա զարըն թագիպ էթուիլ փոյիթիգա արազի թամանիյէնին թէարուզտան մաուսնիյէթին թէմին էթմէք խուսուսընտա, մալիք ուտուղու տիւլումսի նուֆուզունու իսթիմալտան իպարէթ տիր։ Թիւրքիանըն թէարուզնուլանէ մազսէպիւր պէպլէմէտիյինէ վէ նէ՝ սուլն ու միւսալէմէթի իւլալ էթմէք, նէ՝ տէ էվրոփատա պիր ինթիգամ մուհարէպէսինէ կիրիյէթ թասափվորունտա պուլուն մաուրընա տաիր, պու սոն հաֆիւլար զարքընտա Պուլ ը Ալիտէն Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթինէ թէմինաթ ը գաթիյէ վարիս ոյմու տիր։ Էրմէնիսթան իսլանաթ փրոթէսինին էն էսալը նոզթալարընըն տիւլէլի մաազաւամ իյէ հիւքիւմէթի Օսմանիյէնին թասափիյինէ իպթիւրան էյլէտիյինի թէմին էտէպիլիւրիմ։ Փրոթէնին հազընտա գապուլ ուղնաճաղընա իւմիւվարմոյ։

Միւրքէնիյի։— Մուրաա նէնրի քէնարընտա ճարապուստ հազըն Պաղատա իսթիւրտա իլէյէնէ ամէլէ իլէ միւնէնտիպէրաէն պիր իքուսի արասընտա պիր միւնաղատ վուզու պուլէտպ հաթիթա սիլան իսթիմալընա պիլէ թէչէպպիւս էտիրմիլ իսէ տէ, տէրնալ էսթէրի գապթիյէրին որայա եթթիյմէսիյէ մէսէլէ թէսքին էտիրմիլ վէ հիւքիւմէթ մէսուլար պուլմաղա չալըքյոր։— Մէրնում թէյյարէճի Նուրի պէյին վալիտէսինէ հիւքիւմէթ պին զըուլ մաալ պաղլամըն տիր։— Թիւրքիանըն էն պէպիւք թիւճճարընտան ուն Իրանստանէ ք. Այ-Սթէֆանստաքի խանէսինտէ Թալէաթ պէյ վէ էնվէր փաշա չէրէֆինէ պիր զիյաֆէթ քէչիտէ էթմիլ տիր։— Փարիզ սէֆիրի Րիֆաթ Վիէննա սէֆիրի Հիւսէյին Հիւմի, վէ Լոնտա սէֆիրի Թէվֆիկ փաշալար մէզունէն Տէրտաւաւէթէ ափտէթ էտէճէք տիրէր։— Պրանսա պալէ վէքիլի Մ. Տոմէրկէ՝ խարիճիյէ նէգարէթինտէ ճափիս պէյին չէրիֆինէ պիր զիյաֆէթ քէչիտէ էյլէմիլ տիր։ Պու զիյաֆէթ տէ հիւքիւմէթի Օսմանիյէ սէֆիրիյէ վիւքէլատան էքսէրիսի

հազըր պուլունու տիր։— Մէնթաճիյինտէն պուլունան էֆրատըն իսթիմալարը հիւսաղ փուլարընտան իսթիմա ուղնաճաղը գարարկիր ումուլ տիր։— Հարալիյէ նէգարէթի թարաֆընտան, տէվաթի վէ գըթաթի տաքէրիյէ պէյինտէքի միւսապէրաթըն եւնի թէրթիպ ուղնումուլ հուրոսթի մունֆաարիլ իլէ էսան պիրիլիք ումայան թիւրքէ հազըլար իլէ իւնտալ գարարկիր ումուլ տիր։ Պու գարար մէվպի թաթիպէ գոնուլումուլ տիր։ Պիրիլիք ումայան թիւրքէ հազըլար իլէ ոյրընա պիր տէ զաղէթա նէչր ուղնումաղա պալլամըն տիր։— Սըրպէ միւթէսարըքր Սպա իւլ Հալիգ պէյ Պիրիյիս վալիլիլինէ թային ուղնումուլ տիր։— Մէարիֆ նէգարէթի զայրի միւսպիմ մէքթէպիլի իյին պիր լաիհաի գանունիյէ հազըրլամըն տիր։ Պու լաիհա մոճիլինէ գայրի միւսպիմ պիր մէքթէպ աչըլմաղտան էվլէլ փրոդարմը մէարիֆ նէգարէթինէ վէրիլէք տիր։ Մէքթէպին միւսպիլի հէր սէնէ նիւայէթինտէ հիւքիւմէթ պիր րափոր վէրէճէք տիր։ Իսթիմանլար էսնաթընտա հիւքիւմէթ թարաֆընտան միւմէյիլիլի հալըր պուլունաճաղ տիր վէ սալիլ։ Պու լաիհա Մէճիլիս Վիւքէլայա հալալէ ուղնումուլ տիր։— Պահր Սնմիւրա վէ Անէմ քէորֆէլինտէ կէոմրիւք գաչազըրըրըն մըն էթմէք իյին հիւքիւմէթ էտիս թէտապիր իթթիսաղ էտէճէք տիր։ Ինկիլիպ վէ Օսմանլը պալարըրըն համիլ ուն վափորար վէ զաւաղաղարըն պու վազիֆէյի իյիս էթմէսի իյին Լոնտաւտա միւզաքէրաթ իճրա էտիրմիլ տիր։— Ապաիլ Համրա տըր սուրէթտէ խաթիս իմիլ։— Ատալիս Եոնան գոնուլումուն ախիլէն սփտէթի միւնապէպէթիլիլէ չէնրին րումարըն Եոնան պալարաղը աչարապ խոչամէտի նիւմայիլէրի իճրա էյլէմիլ տիրէր։ Շէնրին Իսլամարը Պապ Սիլիյէ պու նիւմայիլէ զարըն փրոթէսիս էթմիլ տիրէր։— Ամասիատա գուհուր էտէն պիր հանըն 20,000 լիրա խասարաթը մուճիպ ումուլ տիր։ Պու խասարաթըն հիւզտէ 90ը Էրմէնիլէրէ տիր տիր։— Բուսիս իլէ Թիւրքիա արասընտա ճէրէյան էտէն իգթիսատի մէսալի հազըրնտաքի միւզաքէրաթ միւնապէթի ումուլ տիր։ Թէտգիլ ունան մէսալի արասընտա կէոմրիւք վէրիլիլինէ հիւզտէ տէորթ գամը վէ իսթիլաղաթ իգթիսատիլէ մէսէլէսի վար տիր։ Թիւրքիա, տիւլէլի մուզաղամալա Էւմէնիսթան իսլանաթ փրոթէսինի գապուլ էթտիյինի րէսմէն պէյան էթթիլտէն սոնրա, միւզաքէրաթա թէքրար իպթիսար ուղնաճաղ տիր։— Սատրաղամ միւսթէչար էմին պէյ վաւրթապըյա Բում փաթրիգիսանէսինին թաղրիլինէ չիֆանէն ճէվաղ վէրէլիւ Ատիլիլ նազըրնըն պու խուսուստաքի հոգիթա ի նազարան իլիլիւք էթթիլինի պէյան էթմիլ տիր։ Պու ճէվաղ փաթրիգիսանէյի մէմուն պրաղմամըն տիր։

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Էրմեկիդեր վի ինքիսապար.— Կէչէն հափ-
թանըն Ազգային խապէրէրտէ եաղտըզմըզ
վէճհէ քաղաքիսն կուսակցութիւնլար ինթիխա-
պար իշթիրաք էտէճէքլէրինի լէսն քաթ-
րիգ էֆ. յէ պէյան էթիւլէր վէ պագի գալան
ալթը մէպուսուգ քիւրսիւսիւնիւ կուսակցու-
թիւնլարը մէմնուն պրապաճագ պիր սուրէթտէ
թագսիւմ էթմէյէ փաթրիգ էֆ. յէ սէլահիյէթ
վէրմիլէր խոի. փաթրիգ էֆ. ալմըլ օլտու-
ղու պու սէլահիյէթէ իսթինատէն պագի լիս-
թայը չու վէճհէ իթթիհասա թէվսի էյէտի.
Վան՝ Պ. փաստրմաճեան էֆ. վէ Վահան էֆ.
Մալէզեան (Ռամկավար), Էրզրում՝ Վարդգէս
էֆ. Սերէնկիւլեան վէ Համբարձում էֆ. Պո-
յաճեան, Մուշ՝ Գեղամ էֆ. Տէր Կարապետ-
եան, Պիթլիս իչիւն նամզէտ թային օլունան
Մինաս Չէրազ էֆ. անվալը սըհիյէսի միւսա-
ատէ էթմէտիյինտէն իսթիֆա էթմիլ խոի.
Պունուն իւզէրինէ Պիթլիս գաւառական ժողովը
վէ կուսակցութիւնլար միւթթէֆիգէն Արմենակ
էֆ. Հախեկեանը նամզէտ կէօսթէրմիլ տիր-
լէր. Իզմիթ մէպուսուղունա կէլինտիքտէ
Հմայեակ էֆ. Ոսարովեանըն նամզէտիյի սէյ-
լէնիյօրսա տա, Իզմիթտէն Էրմէնի մէպուս չը-
գաճաղը փէք չիւպէլի տիր վէ հաթթա պիր
խապէրէ կէօրէ ինթիխապար իճրա օլունմուշ
տըր. Փագաթ իշ ինիէ միւշքիւթա տիւշտիւ.
Վան վէ Էրզրում գաւառական ժողովլարը փաթ-
րիգիսնէնին կէօսթէրմիլ օլտուղու նամզէտէ-
րի գապուլ էթմէյօրլար. Վան՝ Վամեան վէ
փաթաղեան էֆ. լէրին նամզէտիյինտէ իսրար
էտիպ փաստրմաճեան վէ Մալէզեան էֆ. լէրէ
ասլա լէյ վէրմէյէճէքլէրինի պէյան էտիյօրլար.
Էրզրում իսէ, Հ. Պոյաճան էֆ. նամզէտիյինի
գապուլ էթմէյիպ, Գ. փաստրմաճեան էֆ. նին
նամզէտիյինտէ իսրար էտիյօրլար. Պունտան
մատա Վանտան վէ Էրզրումտան փաթրիգիս-
նէյէ կէլէն պաղը թէլէղրաֆլար, փաթրիգ-
իսնէնին մահալլի էհալինին հուգուղունա թէ-
ճավուգ էթալինի իտաիա էտէրէք փրթէսթօ
էտիյօրլար. Վան իչիւն նամզէտ կէօսթէրլէն
փաստրմաճեան էֆ. իսէ, անճագ Էրզրումտան
նամզէտիյինի գապուլ էտէպիլէճէյինի վէ չա-
յէտ Վանտան մէպուս ինթիխապ օլունսա պի-
լէ գապուլ էթմէյէճէյինի պիլսիւրմիլ տիր.
Միլլէթի չու միւշքիւ հալա սէվգ էտէն՝ Դաշ-
նակցութիւն ֆըրգասը գանն օլունույօր, կէօյա

քի պիր թագըմ էնթրիքլէր իլէ Վան վէ Էրզ-
րումուն 4 մէպուսարընը քէնտինտէն ին-
թիխապ օլունմատընը արգու էտիյօր վէ պուր-
տա լէսմէն տիկէր կուսակցութիւնլար ինթի-
լաֆա կէլմէսինէ րաղմէն էլ ալթընտան թաշա
չիւպէլէրինէ պունուն ալէյինէ պիր թագըմ
թալիմաթ վէրլար. Ֆագաթ փաթրիգ էֆ.
փաթրիգիսնէնին պու կիպի էնթրիգլէրէ օ-
յունճագ օլմամասը իչիւն քէնտի միւնտտիպ
կէօրտիւյիւ վէճհէ նամզէտիւ թային էտէճէք
վէ Վան վէ Էրզրում էհալիսինին ատէմ ի իշ-
թիրաքարընտան տօլալը մէսուլլէթի քէնտի-
լէրէ աթաճագ տըր. Նամզէտլէրին գաթիլէն
թայինի իչիւն փաթրիք էֆ. իթթիհաստան
պիր գալ կիւն միւսատաւ տահա ալմըլ տըր.
Փագաթ հէր նէ տէ օլսա արթըլ պու գօմիտի-
այա նիհայէթ վէրլմէլի վէ միլլէթին հուգու-
գու կուսակցութիւնլարըն քէյֆինէ գուրպան
օլմամալը տըր. Գալսէրիտէն ֆրօֆ. Թումա-
յան մէպուս ինթիխապ օլունմուշ տըր.

Միլլէթի.— Երուսաղէմ վանքըն իտա-
լէ ի ումուրը իչիւն Ազգ. ժողովըն պիր նի-
գամնամէ թանղըմ էթտիյի մալլում տիր. Պու
խուսուսաա լէյի իսթիմգաճ օլունան Ասկնայն
Հայոց Կաթողիկոս, Երուսաղէմ իչիւն փաթրիգ
ինթիխապընտան էվլէլ վանքըն էսքի նիգամ-
նամէսինտէ էսասի թէպտիլաթ իճրա էթմէյի
ֆաիտէլի ատտ էթմէտիյինի պէյան վէ կէրէք
փաթրիգ ինթիխապընը իտարէ էթմէք վէ կէ-
րէք վանքըն մալլէճէ անվալընը թանղըմ էթ-
մէք իչիւն, ազաղընըն պիրիսի և պիսկուպոս
օլմագ իւզրէ, Երուսաղէմէ սէրլէն պիր գօմի-
սիճն կէօնտէրլմէսինի թավսիյէ էյլէմիլ տիր.
Ազգային ժողով թարաֆընտան հէնի նիգամ-
նամէ մուճիպինճէ Երուսաղէմէ՝ ներկայացուցից
թային օլունան Վահան էֆ. Թէքէեան իչիւն
Ատլիյէ նէզարէթինտէն պիր թավսիյէնամէ
ալմագ իւզրէ փաթրիգիսնէնին վագը օլան
միւրաճաաթընա ճէվապէն, էվլէլա մէզքիւր
նիգամնամէնին մուսատտագ պիր նուսիէսինին
Ատլիյէ նէզարէթինէ կէօնտէրլմէսի լիւզիւմիւ
պիլտիրիլմիլ տիր. — Ազգ. ժողով կէչէն հափ-
թա Գաթրիէլ էֆ. Նորատունկեանըն լիյասէթի
ալթընտա ազալը իճթիմա էտէրէք հէնի Վար-
ցաքիւնըն ինթիխապընա միւպաչէրէթ էթմիլ
իսէ տէ, լաղըմ կէլէն էքոէրիլէթ ի արա մէվ-
ճուա օլմասըղընտան ինթիխապ կէլ հաֆթայա
թէէլիւր օլունմուշ տըր. — Միլլի էմալըն
իտանիլ ի գայալը իչիւն վէրլմէն մէօհլէթ՝ 6

այ տահա թէմսիտ օրոշմունչ տրբ: — Վանտա պուլունան Երամեան մէքթէպինին միւլէսսիս վէ միւտիրի Երամեան էֆ. (քի մաէթթէէսսիսի քի կէօզլունտէն տախի մահրում տրբ) մէզպիւր մէքթէպինիս ցօլէճէ թահվիլ էթմէք իշինս պիւր թագըմ թէշէպուլունաթտա պուլունա մագ իւզրէ իսթանպուլա կէլմիշ իսի: Փաթրիզ Զաւէն էֆ. նին ըրյասէթի ալթընտա միւլթէրէմ մուալլիմ շէրէֆինէ պիւր զիյնէթ քէշիտէ օրոշմունչ տրբ: — Շարգի Անատուլու իսլամաթընա նէզարէթ էթմէք իւզրէ թալին օրունա մագ էճնէպի միւլթէթթիշի ումումիլէր իշինս տէվլէթէր արասընտա միւզաքէրաթ ճէրէյան էթմէքտէ տիր: Ինթիմալէն միւլթէթթիշի ումումիլէրտէն պիրի: Հօլանտալը վէ աիկէրի Պէլճիզալը օլաճագ ալը: Պէլճի նամգէտէր: Մ. ալը Հանրի վէ Մ. Տըկիզ տիրէր:

Փ Ր Օ. Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Իզմիրտէ նէշր օրունան Դաշինք դադէթասընն 1396 նամէրօսընտա «Աւօ» իսգասը իլէ պիւր պէնտ նէշր օրունմունչ օլուպ, անտէ մուհարիրի՝ շէնր ի մէզքիւրաէքի գըզլար գօլէճի թալիպաթը ալէյինտէ պազը ախլազըզըդ ազվիյաթընտա պուլունմունչ իսի: Հաթթա պու պէնտ սօնրա իսթանպուլտա պուլունան թիւրքճէ վէ էրմէնիճէ դադէթալարտա տախի իզթիպաս էսիլմիշ տիր: Իզմիրտէ Ամէրիզան գօնսօլօսը մէսէլէյի էլէ ալըպ թահիզգաթը լազըմէյի իճրա էսէրէք, մէզքիւր ազվիյաթըն քիւլլիյէն հալան վէ սըրֆ իֆթիրտտան իպարէթ օլտուղունը մէյտանա չըզարմըլ ալը: Մէսէլէ անճագ պիր իքի գըզլարըն պիր իքի օղանլար իլէ միւլթէպէտէ պուլունմունչ օլմալարընտան տօլայը թէտիպ էսիլմէլէրինտէն իպարէթ իսի: Իմտի կէրէք պէնտ ի մէզքիւրիւ հազան վէ կէրէք դադէթանն միւտիրի պու հիւզալէն դանուն էլինտէ սիւշար օլաճագլարը միւլաղաթըն չիտաթինի հիսս էտէրէք, միլլէթին ներկայացուցիլէրի թէվասսուլթըյա գօնսօլօստան հիւլթիւմէթ մէհէմէլէրինէ թէսլիմ օրունմամալարընը ըէճա էտիպ, քէնտինն միւլանսիպ կէօրտիւյիւ Խօլտա թաղմին էթմէյէ հազր օլտուղլարընը խապէր վէրմիլէր տիր: Նիշալէթ գօնսօլօսըն միւլասատէսիլլէ մէսէլէ չու սուրէթիլլէ թէսվիյէ էտիլմիշ տիր: շէօյլէ քի Աւօ Պէլլէրիան քէնտի հազըզլարըն պիէսաս իֆթիրտտան իպարէթ օլտուղունը Դաշինքին 1401 նամէրօսընտա իթիրաֆ էտիպ սէօզլէրինի կէրի ալմըլ տրբ, Դաշինք Աւօյը քէնտի խըտմէթինտէն թարա էթմիշ, քէզալիք մէրզում Աւօ Ուս. Խորհ. թարաֆընտան Հօլիսիման վարժարանըն մուալլիմիլինտէն տէ թարա օրունմունչ տրբ: Վէ

Ամէրիզան գօնսօլօսընն թալէպի իւզէրինէ Դաշինք 8 կիւն թաթիլ Էսիլմիշ տիր: Միլլէթիմիպէ պու գասար ճանսիլէրանէ իֆաի իրտմէթ էտէն էճնէպի տօսթլարըն վէ միլլէթին վէ ումուլ վաթանըն գըզլարընա շէօյլէ էսէսէնն իսմ վէ իթիպարընա պիր էրմէնի դադէթասընն պէօյլէ գօլայ պիր սուրէթալէ վէ պիէսաս իֆթիրալարա հիւլթիւմ էթմէսինտէն տօլայը հէր պիր էրմէնի վէ հէր պիր Օսմանը գալպալէն Էսէֆ էտէճէք տիր: Իսիննիլնս տախի չու միւլանսէպէթլէ էսէֆինի պէյան էթմէքլէ պէրապէր հազիզաթըն մէյտանա չըզաղընտան տօլայը իզմիր գօլէճինի թէպրիք էտէր: Նիւ Եօրդ Հայ Աւտ. քիլիսէնին 1913 սէնէսի ըսիօրթընտան աթիտէքի գալէմէր չայանը տիգզաթ տրբ: — Քիլիսէ ազալարը 143 տիր, սէնէ գարֆընտա 12 ազա գապուլ օրունմունչ, 18 նիքեա, 24 վաթիթիզ վէ 7 վէֆաթ վուգու պուլունչ, քիլիսէնին իրատը 3231.24 տօլար (710 օսմ. Վիրասը) օլմունչ քի պուլունտան 100 իրա գատարը թիւրքիստաքի իշէ սարֆ օրունմունչ տրբ: — Տօգ. Ա. Եուսուֆ էֆ. կէշէն սէնէ իսթանպուլտա Տար-իւլ-Ֆիւնունտաքի խասթախանէտէ Հիւլը Անմէր թապիպի մաղամընտա իլլէյիպ Եարալը կէլէն ասքէրլէրի թէսալի էյլէմիշ իսի: Պու Եազընլարտա միւլմալիյէ Հիւլը Անմէրին մէտալիօնը վէ ալօրաիւնիւ թիւթպէտէն պիր գըթա մէճիտիյէ նըշանը իսսան օրունտուղը խապէր վէրիլմիշ տիր: — Վեր. Յարուլուն Սարգիսիանըն գէվճէ ի միւլթէրէմէսի Տիկին Հանըմ Սարգիսիան Մարտ 3 տէ Նիւ Հէյվտա 76 սիննինտէ վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Ճէնագէ խըտմէթինէ շէնր ի մէզքիւրին չօպանլարընտան Վեր. փէթի ըրյասէթ էթմիշ վէ միւլթէվէֆաթ խաթունտան ալմըլ իսիլի հիւան ի թէէսիրի սէնա իլէ զիքը էթմիշ տիր: Տիկին Հանըմ Սարգիսիան պիր Երեցիլն մաղամընտա Կիլիկիանըն պիր չօգ քիլիսէլէրինտէ գէվճի իլէ պէրապէր իլլէմիշ օլուպ քէնտի լաթիֆ թապիաթըյա չօլլարա մալլիմ տիր: — Դայսէրի քիլիսէսինն էն էսիլ ազալարընտան Յարուլուն ազա Գունտագճեան պու Եազընլարտա վէֆաթ էյլէմիշ տիր:

Միւլթի ի մէտալ վէ տախիպ ի իսթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Ա. ՎԷՄ. ԲԷՇԵՐՇԵԱՆ ՄԱՌՊԱՍԱՐԸ
Տիրապետք, Մահմուտ փաշա, Գիւլիսի խան Նո. 32—34

«ԲԱՀՆՆԻՄԱ»ՆԸՆ ՄԻՒՍԱՊԱԳԱԼԱՐԸ

Բանկիրներն զարկունուհետան պիր զաթ
 «Էրմենի միլիթրինին սխնեա մեհեմիթինին իժա
 երեհիյի խըսմեք նե» սիր, մեվզուէսի իւզէրի-
 նէ պիր միւքեաֆաթ միւսապագասը աչմը
 տըր: Պու միւսապագանըն շարթլարը արթիտէ-
 քիւէր տիր:

1. Պալատէքի մեվզուէ իւզէրինէ հաղըւ-
 ճագ պէնտ առլի (original) եանի մուհարրիին
 քէնտի թահրիի վէ միւթալէասը էսէրի օլ-
 մագ լազըմ աըր:

2. Պէնտլէր թիւքճէ լիսանտա օլաճագ:
 Պիրի էրմէնիճէ հաղըպ թիւքճէյէ թէրճէմէ
 էթտիրի իտ աախի օլապիլի:

3. Պէնտ Բանկիրներն 15—16 սիւթու-
 նունու տօլտուրաճագ գատար, հախօտ,
 4,000—4,500 քէլիմէտէն իպարէթ օլմալը աըր:

4. Պէնտ Բանկիրներն իտարէխանէսինէ
 1914 Յունիս 1 տէն էվլէլ հէթիշմիշ օլմալը
 աըր:

Պու միւսապագա պէնտլէրի միւզթէտիր
 պիր հէյէթ ի միւմէյիդէյէ թէվտի էտիլէրէք
 թէֆթիշ էտիլէճէք, վէ Բանկիրներն հէշրի
 թէնտիպ էտիլմէք իւզըն էն եիւքսէք տէրէ-
 ճէյի իհրազ էանէ պէնտին սահիպինէ 5 Օսմ.
 իրասը միւքեաֆաթ վէրիլէճէք տիր:

Ի Լ Ա Ն

Թէրջի ԱՐԲԱՀՍՄ ԳԱՅԸԳԺՅԱՆ.— Էլ-
 պիսէ տիքտիրէճէք միսինիլ, պիր տէֆա պիդէ
 պույուրուն: Մագուլ ֆիյաթ վէ մօտա, հէմ
 հիւսն ի մէղագա մութապըդ իշ եափարագ
 քեարըմըզը միւլթէրինին մէնֆաաթընտա արա-
 րըզ:

Պապը Ալի ճատաէսինտէ Մէսէրրէթ Հօ-
 թէլի գափուսու գարչըսընտա 1 նօմէրօլու
 իսանտա պիրինճի գաթտա իքինճի օտա:

8—7

Ի Ք Ի Ն Ձ Ի Մ Գ Ս

Մասհ.— Նիշխն Փրօքսար իմ ահնե-
 յերսէ օյսուղու կիպի իլերի կիթմէյիպ օյսուղու
 ներսէ տուրույօր: (Բ) Պունա սեյլա նաշիսէ
 գուլլանըրանագ չարեյի նեյիք սիրի:

Շէրաթ.— 1. Հէր իսթէյէն պու մատտէ
 հազընտա պիր մէգալէ հաղապիլի, տահա
 զիյատէ միսիօնէր վէ Վերապատուելիլէրտէն
 տինլէմէք իսթէրիլ:

2.— Մէգալէնին ուզունլուղու Բանկիրներն
 8 սիւթունունու տօլտուրաճագ գատար օլա-
 պիլի, մութլագա պիր հուտուտ գօմագ սա
 իսթէմէյիլ:

3.— Պու մէգալէլէր Բանկիրներն իտարէխանէ
 կէօնտէրիլէճէք, վէ օրատա 3 քիշիտէն իպա-
 րէթ պիր հէյէթ պագաճագ: Միւլէլիֆ Գրի-
 գորեան էֆ. հէյէթին իչինաէ օլմագ շարթ
 աըր: Օլպիր իքիսի սոնրա թային օլունուր:
 Մէգալէ հաղան քէս գօմիսիօնա տախիլ օլա-
 մալ:

4.— Յուլիս 1, 1914է գատար մէգալէլէր
 գապուլ օլունուր:

Սահիպ ի իմագ պու մատտէ հազընտա էն
 էյի պիր պէնտ հաղանա 40 ֆրանդ վէ իքինճի
 էն էյի հաղանա 30 ֆրանդ միւքեաֆաթ վէ-
 րէճէք տիր:

Մեքսիկն.

Ն. Հ. ԲէճէՊեան

ՀԷՐ ՇԷՂՏԷ ՇԻԻՊԷՍԻ ՎԱՐ ՏԸՐ

Սինկէր տիքիշ մաքինա-
 ւարը տիւնեանըն էն էյի
 մաքինաւարը օլուպ էվ իշ-
 լէրի վէ էրպապը սանաաթ
 իչին պի էմսալ տըր:

Սախթէլէրտէն սազընմագ
 իչին պուրատա կէօնթէրի-
 լէն ֆապրիգա մարգասընա
 տիգգաթ օլունա:

ՍԻՆԿԷՐ սիֆիշ մաֆինաւարը շիրֆեթի
 Մէմալիք ի Օսմանիյէ իչին իտարէ ի մէր-
 քէզիլէսի՝ Տէր ի Սատաթ, Պէյ օղլու ճատաէի
 Բէպիրտէ Նօ. 343:

առ	է	91.29
մէլը շաբաթը	Ֆր.	196.37
էտի ֆոնայէ Էփիփ.	1886 Ֆր.	344.
"	"	1908 " 273.
"	"	1911 " 266.
Թրանսվալ	"	27.50

Ի Ն Հ Ա Թ

ՍԵՅՆԱՀԱՊ ԷՓՄԷՅ ԻՍՊԷՅԵՆԼԷՐԷ
Լիվրիու, Հալի, Թրիքտէ, Կափուի, Մարսիլիս
վէ Փարիս քաղաքից

Ամերիգա, Գանասա, Պուկոն Արիս, Պուկոն, Գոլոմպո
վէ Կալիպա, Ապարաիս, Չիկ վէ ճափոհայա

Սէյր ու սէֆէր էյէյէյէն միւշթէհէր վէ էմին Գիւ-
նրա Լայն, Հուայր Սքար Լայն, Գէնէսիքն Է. Է.
սիֆի, Փէնիմսիլլըր Օրիքթըր, ճէն. Թրանսա-
լանիքի, Թրանսիօր Մարսիլիս, Անգըր Լայն,
Ֆապըր Լայն վէ սաիր Ինիլիզ, Ֆրանսըզ վէ էմանի
գումիանիսլարըն վափորլարընտա սէյնահաթ էթմէք
նիլէթիստէ օլուպ, վափոր վէ օքսէնիփէր պիւշթէրի
օաթուն ալմուզ ետիստ պու ճիհէթլէրճէ թաշհրէյն
եա շիֆահէն մուլիւնաթ էլտէ էթմէք իսթէյէն պիւ
ճիւնէ միւշթէրէմ գէվաթըն Տէրիստտէթտէ, Դալա-
թաու, Չիլիլի Բընթըր խանընտա, Յիւնիսի գաթտա
ՅՈՎ.ՀԱՆՆԷՍ Յ. Ա.ՈՒՄՍԱՆ, էֆ.յէ միւրաճէաթ
էյէմէլէրի իւան վէ թալիսիյէ էտիլի: Միւսթազիմ օլ-
մայան պիր թազըմ աճէնթլէրին հիլէլէրի սէյնպիւն-
տէն Կիւպըր սէֆալէր օլմամազ իչիւն հէր շէյտէն
էվէլ պոլստէթի տտրէսէ միւրաճէաթ էթմէլէրի չօզ
ճաիթիլի օլուր: Մէքթուպ իլէ մալիւնաթ ալմազ իս-
թէյէնլէրին լէֆֆէն 1 ղը2.104 փուլ կէօնտէրմէլէրի
իճապ էտէր:

Է Ն Վ Ա Ի

ԵԱՂ, ՊԵՆՁԻՆ ՎԷ ՊՕՅԱ ՏԷՓՕՍԷ

ԳԵՈՐԳ ՍԱՀԵՐԵԱՆ

Թահրա Գալի անսահի Նօ. 48, Նօ. Թէրիֆօն 1414

Մաղաղամըզտա հէր նէվ մաքլինա եաղ-
լարը, խալիս Այվալըզ պիրինճի գէյթուն եա-
ղը, խուսուսի հաղըրլանմը նէֆիս սատէ
եաղ, հէր չէլիս էպնիյէյէ մախսուս եաղ վէ
պօյալար, նէֆթ, պէզիր, իսփիրթօ, թուր-
գալ, ըէյինա, վէրնիզ չէլիալէրի վէ սաիրէ
մալլէր թօփտան վէ փէրաքէնտէ էնվէն ֆի-
յաթլա ֆիւրուլիթ օլունուր:

Թաշրատան վուզու պուլաճազ սըրիարը-
չաթ տախի սէրիէն վէ աիգգաթը թամմէ իլէ
իճրա օլունաճաղընը էհալի ի միւշթէրէմէյէ
իլան էթմէքլէ միւշթիլիսիր պուլունուրուզ:

2

1914 Յնվր. 15/28 թարիխտէն պէրու, ան
աւըր Հալէպլի օլուպ, Իսթէնտէրունտա պու-
լունան, Հալի Սարաֆեան ղալիպ օլմուշ տըր:
Մէքըու 19 սիննիստէ չապ էմրէտ, գըրա
պօյը պէեազ ըէնիլի, գարա կէօզլիւ, աստէ-
թա պուրունըր օլուպ, անրն նէրէտէ վէ նէ
հալտա օլտուղունը պիլէնլէրին, Այնթապտա
Նազար Յ. Ափօշհանա իթա ի մալիւնաթ էյլէ-
մէլէրի հապալ ինսանիյէ ըիճա օլունուր:

ՊԻՋԷ ԿԵՕՆՏԵՐԻԼԷՆ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

؟ ى ر ، ى ر ج 8. Գ. Գրիգորեան. «Իւչ

մի պիր մի» ըիսալէսի Արապի հուրուֆաթլա
Թիւրքճէ թապ օլունմուշ օլուպ, Սալիւս ի
Շէրիֆ թալիմինէ տաիր պաղը սիւալլարա ճէ-
վապ վէրէրէք Քրիսթիյանլարըն միւշթիք օլ-
մատըզլարընը իսպաթ էտէր: Անը Միւսլիւ-
ման գօմէուլարըմըղըն օգուստը լաղըմ տըր:
Ֆիյաթը 40 փարա իսէ տէ, 10 եա տահա զի-
յատէ ալանլարա 50 իսգօնթօ էալիլի: Ա-
մէրիզա իչիւն ֆիյաթը 15 սէնթ տիր: Սըփա-
րը իչիւն Բանիլուս իտարէլանէսինէ միւրա-
ճէաթ օլունա:

2. ՎէրէՄ ԳԱՊԻԼ ի ԹԷՏԱՎԻ ՏԻՐ.ՄԻԷԼ-
լիֆի Օգսէն էֆ. Ուրֆալիան Ատանա: 196
սահիֆէ. ֆի 8 ղր. փօսթա իւճըթի իլէ 9½
ղր. աւըր: Վէրէմ պէլաւընտան սաղընտըմազ
վէ անա միւսլիլէլա օլանլարա չարէ ի իւշլա
էթսթիլէրմէք էմէլիլլէ վալլըն սօն նազարիյէ
վէ թէտալի ուսուլլարընտան պան էտէն
ֆաիտէլի պիր քիթապ աւըր: Ատանա միւշթ-
լիֆինէ եաիտ իսթանապոլտա Բիւրքճի խան-
տա Բէլիչիլիան մաթպաաւընա միւրաճէաթ օ-
լունա:

3. ՊԻՐ ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ ՀԷՑԻԷԼ. Ֆ. Պ. Մա-
յըր.—(«Սալթ էրքէքլէրէ մախսուս տըր») 42
սահիֆէլի քիւլիւք պիր ըիսալէ օլուպ, իսթէ-
յէնլէր Ատանաա Պատ. Սիսակ Մանուկեանա
միւրաճէաթ էթմէլի տըրլէր:

4. ՀԱԶԱՐ ՈՒ ՄԷԿ ԾԱՂԻԿ. Արուստի Ա-
րղեան, 1913 Պօսթօն, Էրմէնիճէ վէ Թիւրքճէ
պաղը չիլլէր մէճմուր: 126 սահիֆէ, ֆիյ. 50
սէնթ, եանի 12 ղրշ., միւշթլիֆինէ միւրա-
ճէաթ օլունմալը տըր: Թրօյ. Նիւ Եօրք:

ԻՍԹԱՆՊՈԼ ՄԻՆՊԷՐԻԼԷՐԻ. Մարտ 22 Կիրակի
ՊէՅ ՕՂԼՈՒ, Այնէլի Չէշմէ Ս. Երրորդուլիս քիլիսէսի,
սաաթ ալաֆը. 10տա, [Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան]:

ԿէՏԻՓ ՓԱՇԱ, Ամէրիգան մէքթէպիստէ, լանկա քի-
լիսէսի, սաաթ ալաֆը. 10 տա, [Վեր. Յ. Ա. ճէճիլեան]:

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍ, Ֆիւնանճըլար Եօղուշու, Էմանուէլ
քիլիսէսի, սաաթ ալաֆը. 10.30տա, [Վեր. Յ. Գ. Գրի-
գորեան]: Վալտան սօնրա Կէնճէր Ուսուլվէթիլին
մէճլիսի օլունազ տըր:

ԻՍՊԻԼՏԱՐ, Ամէրիգան մէքթէպ իպատէթխանէսի,
սաաթ ալաֆը. 10տա,

ՊՅՅԱՅ ԳԻԻՂ, Կոստէկեան իտնէսինտէ, սաաթ
ալաֆը. 3տէ:

ԳՈՒՄԳԱՓՈԼ, Կէնճէր Բ. Շէրքէթի, Ինիլիզ Միւշըն
Հուսա, սաաթ ալաֆը. 4տէ Ագօթքի Ժողով:

ԵՆԷՆ ԵՆԷՐ (Պէյ օղլու), Մաճուր սօղազ, Նօմբո 105,
սաապազ իպատէթի, սաաթ ալաֆը. 11½ տա, Կիրակի
մէքթէպի տըրսի, սաաթ 11½ տա, [Պատ. Գարեգին Ղ.
Գունտաբաճեան]: